

HELYI TANTERV

**A BUDAPESTI
BERZSENYI DÁNIEL GIMNÁZIUM**

SPECIÁLIS IDEGEN NYELVI TANTERVŰ

NYELVI CSOPORTJAI SZÁMÁRA

NÉMET NYELV

**2. IGEGEN NYELV
(EMELT ÓRASZÁMBAN)**

Berzsenyi Dániel Gimnázium
Budapest, 2023 (2020, 2016, 2014, 2010)

Készítette: Dibusz Anikó

A versről

Olvasd verseket oly nyelveken is, amelyeket nem értesz. Ne sokat, mindig csak néhány sort, de többször egymásután. Jelentésükkel ne törődj, de lehetőleg ismerd az eredeti kiejtőmódjukat, hangzásukat. Így megismered a nyelvek zenéjét, s az alkotó-lelkek belső zenéjét. S eljuthatsz oda, hogy anyanyelved szövegeit is olvasni tudod a tartalomtól függetlenül is; a vers belső, igazi szépségét, testtelen táncát csak így élheted át.

(Weöres Sándor: A teljesség felé)

Tartalomjegyzék

A helyi tanterv forrásai.....	5
Éves óraszámaink.....	5
Javasolt tananyagok.....	5
Célok és feladatok a 12. év végére.....	8
9. osztály.....	11
Témakörök, kommunikációs szándékok.....	11
Én és a családom. Kapcsolataim.....	11
Lakóhelyem és otthonom.....	12
Az iskola világa, nyelvtanulás.....	13
A munka világa.....	14
Szabadidő, szórakozás.....	15
Szolgáltatásokat veszünk igénybe.....	16
Egészségünk, életmódunk.....	17
Kommunikáció, technika.....	18
Országismeret, kultúra.....	18
Nyelvtani fogalmkörök a 9. osztályban.....	20
Elvárt nyelvi készségek 9. osztály végén.....	21
10. osztály.....	22
Témakörök, kommunikációs szándékok.....	22
Ember és társadalom.....	22
Otthonunk.....	23
Az iskola világa, nyelvtanulás.....	24
A munka világa.....	25
Környezetünk.....	25
Egészségünk, életmódunk.....	26
Kommunikáció, technika.....	27
Országismeret, kultúra.....	28
Nyelvtani fogalmkörök a 10. osztályban.....	30
Elvárt nyelvi készségek a 10. osztály végén.....	31
11. osztály.....	32
Témakörök.....	32
Ember és társadalom.....	32
Otthonunk.....	33
A munka világa.....	34
Művészetek.....	34
Utazás, turizmus, közlekedés.....	35
Tudomány és technika.....	36
Nyelvtani fogalmkörök a 11. osztályban.....	37
Elvárt nyelvi készségek a 11. osztály végén.....	38
12. osztály.....	39
Témakörök.....	39
Ember és társadalom.....	39
Otthonunk és környezetünk.....	40
A munka világa.....	40
Életmódunk, egészségünk.....	40
Kultúrák, ha találkoznak.....	41
Tudomány, technika.....	41
Művészetek.....	42

Érettségi vizsgafeladatok szóban és írásban.....	43
Kommunikációs szándékok a 12. osztályban.....	44
Nyelvtani fogalomkörök a 12. osztályban.....	45
Elvárt nyelvi készségek a 12. osztály végén	46
Mellékletek.....	47
I. Kommunikációs szándékok jegyzéke 9-12. osztályban.....	47
II. Nyelvtani fogalomkörök és nyelvi kifejezései 9-12. osztályban.....	54
III. Az Európai Tanács nyelvi szintleírásai	73

A helyi tanterv forrásai

Helyi tantervünk elkészítésekor a következő dokumentumokat tartottuk szem előtt:

A Kormány 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

<https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/megtekintes>

A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/kerettanterv_gimn_9_12_evf
(2. idegen nyelv, 9-12. évfolyam)

A témaköröket, kommunikációs szándékokat, nyelvtani követelményeket, az elvárható készségeket, ill. KER-szinteket évfolyamonként határoztuk meg. Az egyes témakörök bontása több ponton eltér a Kerettantervi javaslatától, azonban összességében nemcsak teljes egészében lefedi azt, de – a magasabb óraszámából adódóan – valamennyi témakört érintően túl is mutat azon. Az elsajátítandó kommunikációs eszközök választékosabbak, változatosabbak, a nyelvtani fogalomkörök mélyebbek, bővebbek a kerettantervi ajánlásoknál.

Éves óraszámaink

9. évf.:	216	(heti 6)
10. évf.:	216	(heti 6)
11. évf.:	216	(heti 6)
12. évf.:	224	(heti 7)

Javasolt tananyagok

▪ **Komplex tananyagok:**

- Az Oktatási Hivatal honlapjáról elérhető, mindenkor hivatalos Köznevelési Tankönyvjegyzék-ben szereplő, diákjaink életkorának megfelelő, az emelt szintű érettségi követelményeihez illeszkedő tananyagok.

▪ **További készségfejlesztő anyagok:**

- Wechselspiel NEU (Langenscheidt)
- Wörter, Bilder, Situationen (Langenscheidt)
- Grundwortschatz Deutsch. Übungen und Tests (Klett)
- So geht's. Fertigkeitstraining Grundstufe Deutsch (Klett)

- EM Übungsgrammatik (Hueber)
- Dreyer - Schmidt: Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik (Hueber)
- Treffpunkt Dialog (Klett)

- **Önálló tanulásra is alkalmas felületek:**
 - KRÉTA DKT / Idegennyelvi felkészítő modul
 - www.grammatiktraining.de
 - <https://learngerman.dw.com/de/deutsch-lernen/s-9095>
 - <https://mein-deutschbuch.de/startseite.html>
 - www.hueber.de (Unterrichten / Lernen)
 - <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html>
 - <https://de.islcollective.com/>
 - https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/arbeitsblaetter_a1_z/a1_arbeitsblaetter_index_z.htm
 - <https://www.derdiedaf.com/unterrichtsmaterial/>
 - <https://www.klett-sprachen.de/digitales/online-uebungen/online-uebungen-daf/c-867>
 - <https://quizlet.com/de/students>

- **Irodalom, országismeret, civilizáció:**
 - Renate Luscher: Landeskunde Deutschland von der Wende bis heute (Verlag für Deutsch)
 - Generation E. Deutschsprachige Landeskunde im europäischen Kontext (Klett)
 - **Grimm-mesék**
 - **Versek**
(Walter von der Vogelweide, Rainer Maria Rilke, Johann Wolfgang von Goethe, Friedrich Schiller, Heinrich Heine, Joachim Ringelnatz) - és igény szerint más költőktől, akár más nyelvek műfordításai is
 - **Elbeszélése, novellák, regényrészletek klasszikusoktól és kortárs íróktól**
(Heinrich Böll, Peter Bichsel, Friedrich Dürrenmatt, Franz Kafka, Theodor Fontane, E. T. A. Hoffmann, Erich Kästner, Michael Ende, ...) és igény szerint más írók műveiből részletek eredetiben, ill. egyszerűsített olvasmányként
 - **Kortárs ifjúsági irodalom** - részletek
 - *Igény szerint további művek, ill. azokból részletek*
 - **Filmek: választhatóak**
Lola rennt
Good bye Lenin
Der Tunnel
Das Leben der Anderen
Der Himmel über Berlin

Werk ohne Autor
Der Trafikant
Vitus

<https://www.goethe.de/prj/shw/de/index.html> („Sehenswert”- filmnapok)

– *igény szerint más filmek*

– **Zenei videók**

– **Képzőművészet** (választható alkotók és alkotások)

– **Napi aktualitások**; újságcikkek; hírek; életrajzok; apróhirdetések; reklámanyagok; műsorfüzetek; nyomtatványok; úrlapok; fotók; képsorozatok; meghívók; térképek; német osztrák és svájci városokat, híres embereket bemutató albumok; festmények, ... - online és nyomtatott formában.

▪ **Vizsgára-felkészítő anyagok:**

– Somló Katalin: Abitaining Mittelstufe. Kursbuch + Arbeitsbuch (NT)

– Maros Judit: Abitaining Oberstufe. Kursbuch + Arbeitsbuch (NT)

– Péntek B. – Husz A. – Gárvány H.: Német emelt szintű érettségi; komplett írásbeli feladatsorok (Nordwest 2002)

– Lázár-Pantó: Német feladatsorok; középszint (NT)

– Lázár-Pantó: Német feladatsorok; emelt szint (NT)

– Lázár Györgyné: Német szóbeli gyakorlatok, középszint (NT)

– Lázár Györgyné: Német szóbeli gyakorlatok, emelt szint (NT)

– Rixer Márta - Sominé Hrebik Olga: 7 próbaérettségi német nyelvből, középszint (NT)

– Husztiné Varga Klára – Kiss Tímea: 7 próbaérettségi német nyelvből, emelt szint (NT)

– Kóczián-Szklenár: Plus Lesen. Der Abitrainer (Klett)

– Kóczián-Szklenár: Plus Hören. Der Abitrainer (Klett)

– Mit Erfolg zum Zertifikat Deutsch. Übungsbuch + Testbuch (Klett)

– Mit Erfolg zur Mittelstufenprüfung Deutsch. Übungsbuch + Testbuch (Klett)

– B2 Finale Vorbereitungskurs auf die ÖSD - Prüfung Mittelstufe Deutsch (Klett)

– Kulcsár Péter: Sprich einfach B2! - Vita és érvelés - Képleírás és témakifejtés Német szóbeli érettségire és nyelvvizsgára (Goethe, Telc, ECL)

– Érettségi Német - Tematikus feladatgyűjtemény a középszintű érettségihez (Klett, Kinga Olech, Agnieszka Pietryga-Puch, Janina Erdmann, Margit Horn, Marc Tobias Winterhagen)

– +7 próbaérettségi német nyelvből (középszint) CD-melléklettel - 2017-től érvényes (MX-1117)

– A korábbi érettségi feladatsorok közép- és emeltszinten
(<https://www.oktatas.hu/kozneveles/erettségi/feladatsorok>)

Célok és feladatok a 12. év végére

A speciális idegen nyelvi tantervű „D” osztályokban a német nyelvet kezdő szintről indulva tanítjuk, 9. osztálytól kezdve 4 éven át.

A felvételi beszélgetésen a csoport kialakításánál a lexikális anyanyelvi ismereteken túl fontos szempont a **gyerekek anyanyelvi kifejezőképessége, nyelvi kreativitása, gondolkodása.** A csoportba bekerülő gyerekek általában már tanultak általános iskolában valamilyen idegen nyelvet, érdeklődnek a nyelvek iránt, fogékonyak, nyitottak más kultúrák felé. Érdeklődésük igen változatos, színes, a nyelvtanuláshoz való hozzáállásuk pozitív.

Mindez kiváló alapot ad ahhoz, hogy a gyerekek életkorához, adottságaihoz és érdeklődési köréhez alkalmazkodó, korszerű tananyagokat, ill. módszertani technikákat (kooperatív technikák, projektmódszer, ...) is alkalmazva a hétköznapi különböző területeit átfogó témakörök, jelenségek feldolgozásával bővítsük ismereteiket és fejlesszük nyelvi, szociális, kulturális kompetenciáikat.

Célunk, hogy a gyerekek a nyelvtanulási folyamatban a **12. év végére magas szintű használható nyelvtudás** birtokában tudjanak problémákat megközelíteni, kezelni, véleményt formálni, ill. másokéra reagálni – idegen nyelven. Célunk, hogy idegen nyelvi ismereteik segítségével önállóan, szabadon, fedezhessék fel más kultúrák világágát, s hogy ezáltal önmagukat, saját kultúrájukat is jobban megismerjék.

Célunk, egyben elvárásunk, hogy a gyerekek a 12. év végén megfeleljenek az emelt szintű érettségi követelményeinek. A négy év alatt megszerzett tudással elvárható, hogy a gyerekek elérjék a Közös Európai Referenciakeretben leírt B2 / C1-es szintet (önálló, ill. kompetens nyelvhasználat) is. Ez alapján a diák

„Meg tudja érteni az összetettebb konkrét vagy elvont témájú szövegek fő gondolatmenetét, beleértve ebbe a szakterületének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Olyan szintű normális interakcióra képes anyanyelvű beszélővel, folyamatosan és spontán módon, hogy az egyik félnek sem megterhelő. Világos, részletes szöveget tud alkotni különböző témákról, és képes kifejteni a véleményét valamilyen témáról úgy, hogy részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat.”

illetve:

„Meg tud érteni különböző fajtájú igényesebb és hosszabb szövegeket, és a rejtett jelentéstartalmakat is érzékeli. Folyamatosan és spontán módon tudja kifejezni magát, anélkül, hogy túl sokszor kényszerülne arra, hogy keresse a kifejezéseket. A nyelvet rugalmasan és hatékonyan tudja használni társadalmi, továbbá a tanuláshoz és a munkához kapcsolódó célokra. Világos, jól szerkesztett, részletes szöveget tud alkotni összetettebb témában is, eközben megbízhatóan használja a szövegszerkesztési mintákat, szövegösszekötő elemeket.”

(Forrás: Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131. p. – Megjelent – Magyar Közlöny 2008/20/II./ gimnáziumi kerettanterv)

A fenti célok elérése érdekében a következő alapelveket tartjuk szem előtt:

- A magas szintű nyelvtudás azt is jelenti, hogy a tanulás folyamatába beillesztjük a **különböző műveltségterületeket** – idegen nyelven. Az egyes, tantárgyakon átívelő műveltségterületek a tananyagunk sok pontján megjelennek (autentikus szövegek, fotók, hanganyagok, szerepjátékok, viták, kutatómunkák, projektek, ... formájában), de a napi aktualitások (újságcikkek, tv-műsor-részletek, videók), filmek, rövidebb irodalmi művek is szerves részét képezik a munkánknak.
Az egyes műveltségterületekhez kötődő problémakörök, jelenségek idegen nyelvű megközelítése, feldolgozása olyan **izgalmas, motiváló, gondolkodást formáló felfedezőút**, amelyen haladva a gyerekek önmagukat, saját kultúrájukat, anyanyelvüket is jobban megismerik.
- Fontosnak tartjuk, hogy korszerű, **a gyerekek életkorához, adottságaihoz alkalmazkodó**, nyelvi készségeiket fejlesztő **munkaformák** alkalmazásával a gyerekek **tevékenyen, aktívan vegyenek részt érdeklődési körükhöz kapcsolódó** problémák megközelítésében, feldolgozásában. A közös munka lényeges elemének tartjuk, hogy a gyerekek a nyelvtanulás folyamatában a tárgyi ismereteken túl olyan technikákat sajátítsanak el, amelyek segítségével később is képesek lesznek gondolkodó tanulásra, komplex problémák megoldására.
- Alapelvünk, hogy egy-egy jelenség feldolgozásakor a gyerekek **szociális kompetenciáit** is fejlesszük – pármunkában, csoportmunkában – kooperatív tanulási technikák alkalmazásával. Alapvető célunk, hogy a gyerekek megtanuljanak egymásra odafigyelve, egymást segítve együtt dolgozni, megszervezni maguk között a munkát, valamint munkájukhoz kritikusan hozzáállni, saját, és csoportjuk teljesítményét, a munka folyamatát önállóan értékelni.
- Alapvető fontosságú, hogy a **vizualitás** szerves része legyen a nyelvóráknak. Elengedhetetlen, hogy minél több vizuális anyag segítségével dolgozzunk fel témaköröket, ill. hogy a gyerekek önállóan is létrehozassanak vizuális anyagokat (pl. plakátok, prezentációk). A verbális, ill. az olvasott szöveg vizuális leképezésére, vagy ennek fordítottjára kiválóan alkalmasak a kooperatív technikák, ill. mini projektek.
- Munkánk szerves része a **digitális technika** alkalmazása, a gyerekek IKT - kompetenciáinak fejlesztése. Célunk, hogy természetes legyen számukra a mindenkori feladathoz kapcsolódó internetes kutatómunka, prezentációk készítése, a nyelvtanulást segítő, ill. a célnyelvi civilizációs ismereteket bővítő internetes oldalak, programok, applikációk használata, ill. digitális tartalmak létrehozása. A tanórai közös munka mellett az internetes felületek arra is adnak módot, hogy a gyerekek meg is osszák egymással munkájuk eredményét.
- Az idegen nyelv a nyelvterületen „él” igazán. A mi feladatunk, hogy a nyelvtanítás – nyelvtanulás **során a lehető legtöbbször teremtsünk célnyelvi, autentikus környezetet** a gyerekek számára. Célunk, hogy ennek szellemében - az órán „létrehozott” élethelyzeteken túl - eljussunk a gyerekekkel a Goethe-intézet különböző programjaira; hogy német filmeket nézzünk (természetesen eredeti nyelven), német nyelvű színházi előadásokat, vagy a német nyelvterületeket valamilyen szempontból bemutató kiállításokat lássunk. Természetesen ugyanezt a célt szolgálják a már említett autentikus szövegfajták is – nyomtatott vagy digitális formában.

- Az előző gondolatok jegyében ösztönözzük a gyerekeket arra, hogy vegyenek részt a már **több mint 25 éves múltra visszatekintő diákcsera-programunkban**. Ennek keretében évről évre 1-1 hetet tölthetnek diákjaink a düreni (Észak-Rajna-Vesztfália) Gymnasium am Wirteltor diákjaival - Düren környékén és Budapesten.

Sok éves tapasztalatunk, hogy egy-egy ilyen csere alkalmával diákjaink nyelvi-kulturális ismeretei jelentősen bővülnek, látókörük tágul, **nyelvi sikerélményeik és a csere időtartamán messze túlmutató barátságok ösztönzőleg hatnak a további nyelvtanulásra**.

- Évről évre meghirdetjük **műfordító pályázatunkat**, amelyre kiemelten várjuk a speciális német tantervű csoportok diákjainak munkáit.
Célunk, hogy a gyerekek lássák, tapasztalják, hogy a műfordítás nem egyszerűen egy szöveg lefordítása, hanem **alkotó-kutató munka**, amelynek során tudásuk különleges nyelvi – stilisztikai és kulturális ismeretekkel bővül.
- 2023-ban hagyományteremtő szándékkal, sikeresen indult a múzeumlátogatással egybekötött **bécsi adventi kirándulás**, amelyen elsősorban a speciális német tantervű csoportok diákjai vesznek részt. A diákok pozitív visszajelzései egyben motiváló erőt is jelentenek a nyelvtanuláshoz. Ezt maguk a diákok is megerősítették.
- Ugyancsak hagyományteremtő céllal rendeztük meg a 2023-ban az **őszi „Szörpfesztivált”** az iskolában, amelyet a 11. osztály speciális tantervű németes csoportja szervezett minden érdeklődő számára. A német kultúra egy szeletét bemutató táncos, játékos, gasztronómiai programok igazi kedvcsinálónak bizonyultak a német nyelv tanulásához.
- A 2015-16-os tanévben ugyancsak hagyományteremtő szándékkal először rendeztük meg a Berzsényi Dániel Gimnáziumban a **Nyelvek Napját**, amelynek során diákjaink - szervezőként, ill. közönségként - bepillantást nyerhettek a soknyelvűség színes kavalkádjába.

Előadások, nyelvi vetélkedők, műfordítás, művészettörténeti verseny, idegen nyelvű színdarab, dalszövegfordító verseny, film, versek, rendhagyó nyelvórák, kerekasztal-beszélgetések, játékok, dalok, mondókák, plakátok, diákcsera-élménybeszámolók, nemzetek táncai és ételei kalauzolták valamennyi résztvevőt a magyar és számtalan idegen nyelv izgalmas világában, különböző kultúrákban.

A program **szervezésében és lebonyolításában aktívan részt vettek a diákok** – nem csak a speciális nyelvi osztályokból. A több hetes kiscsoportos, ill. egyéni készülési folyamata is izgalmas „utazás” volt valamennyi diák számára, a végeredmény (műfordítás, rendhagyó nyelvórák, vetélkedők, ..) pedig olyan **új szellemi élmények**, amelyeket a hétköznapi nyelvóráin a tananyagban belül kevésbé tapasztalhatnak.

Célunk, hogy a gyerekek a Nyelvek Napja keretében a jövőben is felfedezhessék a nyelvek világának egy-egy új, izgalmas elemét.

A 2017-2018-as és a 2019-2020-as tanévben sikerrel folytatódott a hagyomány.

9. osztály

Óraszám: 216 (heti 6)

Témakörök, kommunikációs szándékok¹

Én és a családom. Kapcsolataim

Témák:

- **Személyes adataim, legfontosabb tudnivalók magamról:** nevem, származásom, nemzetiségem, születésem ideje és helye, lakóhelyem, lakcímem, foglalkozásom, iskolám, telefonszámom, életkorom, nyelvismereteim, kedvenc időtöltésem.
- **Bemutakozom különböző élethelyzetekben:** a fenti ismeretek birtokában osztálytársaimnak, internetes profilommal, fórum-oldalakon, nyelvtanfolyamon a csoporton belül, vendégségben, partin, nyári táborban, cserediáknak, kvíz-játékban, nyomtatványokon; levelezőtársat keresek, interjút készítek
- **Családtagjaim, rokonaim:** felsorolom, megnevezem családuk tagjait; bemutatom őket a fenti szempontok alapján; rokonaim, családfánk; családi fotók; röviden jellemzem családom tagjait: külső és belső tulajdonságaik, hasonlóságok, különbségek, érdeklődési körük.
- **Napirendem és a családuk napi programja:** hétköznap és hétvégén, ill. szünidőben; hétvége a családukban; közös programok; társam napirendje; interjút. Stressz a hétköznapjaimban és ennek lehetséges megoldása, ill. elkerülése
Bepillantás német családok hétköznapjaiba
- **Körülöttem élő emberek:** családtagok, rokonok, barátaim, osztálytársaim, internetes ismerőseim, szomszédaim - kapcsolatuk velük; külső és belső jellemzésük, munkájuk, szabadidős elfoglaltságaik, közös programok
Konfliktusok a családban (tanulás, takarítás, ...): Mit szabad és mit nem? Interjút készítek
- **Családi ünnepeink:** születésnap, névnap, Télapó, Karácsony, Húsvét,...; jókívánságok, meghívók, előkészületek, ajándékozás; szokások, hagyományok német nyelvterületeken és itthon; személyes élményeim, fotók
- **Vendégségben:** családommal, barátaimmal, osztálytársaimmal; ismerkedem vendégségben; vendégeket fogadok, előkészületek

¹ A kommunikációs szándékok mind a 4 évre ajánlott, példákkal is illusztrált, rendszerezett felsorolását ld. a **Mellékletekben**

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- köszönési formák tegeződve és magázódva, elköszönés
- személyes adatok: név, származási ország, lakóhely, lakcím, életkor, foglalkozás, családi állapot, állampolgárság; rákérdezés személyes adatokra
- nyelvtudás kifejezése, ezekre rákérdezés
- hogylét felől érdeklődés és arra reagálás
- visszakerdezés nem értés esetén; betűzés
- 3. személy bemutatása (családtag, barát, osztálytárs, ...)
- gratuláció, jó kívánságok, arra reagálás
- köszönet kifejezése, arra reagálás
- időpont, időtartam kifejezése
- meghívás, annak elfogadása, udvarias elutasítása – telefonon, levélben és személyesen
- ételek, italok kínálása, elfogadása, visszautasítása
- vélemény kifejezése, érdeklődés mások véleménye iránt
- sejtés és bizonyosság kifejezése
- nem tudás kifejezése
- kedvtelés kifejezése
- öröm, sajnálkozás, bosszúság kifejezése
- szándék, lehetőség, szükségszerűség kifejezése
- egyszerű esemény, cselekvéssor, eseménysor jelen-és múltbeli leírása
- személyes adatok megadása nyomtatványokon

Lakóhelyem és otthonom

Témák:

- **A házunk, lakásunk, szobám:** a környezet, a ház, ill. lakás részei, helyiségei, azokban jellemző tevékenységek. Kedvenc „zugom” a házban / lakásban. A szobám egyszerű jellemzése, berendezési tárgyai; a társam szobája. Fotók
Mit jelent számomra az „otthon”?
Társam lakókörnyezetének bemutatása
- **Országom, lakóhelyem:** asszociációk. Egyszerű jellemzése: területe, elhelyezkedése, lakóinak száma, fővárosa, nagyobb városai, pénzneme – német nyelvű országok fenti jellemzői; bemutatok egy tetszés szerinti országot a fenti szempontok alapján – fotók
Lakóhelyem bemutatása: fekvése, lakóinak száma, főbb nevezetességek, lehetőségek
- **Házimunkák:** lakáson belüli, ill. ház körüli munkák; háztartást megkönnyítő eszközeink, konyhagépek; családi munkamegosztás, feladataim, mely házimunkákat kedvelem, melyeket nem – miért? Egy szülinapi parti, vendégfogadás előtti és utáni teendők.
- **A kert.** Növények, állatok a közvetlen környezetemben.
- **Elégedett vagyok-e a lakókörnyezetemmel?** Mi tetszik, min szeretnék változtatni?

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- tárgyak azonosítása, lokalizálása
- vélemény kifejezése; vélemény kérése; egyetértés, ellenvélemény kifejezése
- tetszés / nem tetszés kifejezése
- cselekvések, történések leírása; hangulatok kifejezése; mögöttes tartalmak egyszerű kifejezése (fotók)
- szükségyszerűség és lehetőség kifejezése
- informális levél formai és tartalmi követelményei, alkalmazásuk bemutatkozó levélben

<h3>Az iskola világa, nyelvtanulás</h3>
--

Témák:

- Az iskolám, osztályom és osztálytársaim bemutatása. Tanárain
- Miért ezt az iskolát választottam? Mi tesz benne?
- Osztályközösség. Milyen? Osztályprogramok.
- Szükség van-e osztályokra? Miért?
- Iskolai felszerelésem
- Tantárgyaim, órarendem, kedvenc óráim / óráim. Házi feladatok
- Egy napom az iskolában; tanulási szokásaim; osztálytársaimmal közös programjaink; tanórán kívüli lehetőségek, szakkörök
- Iskolám hagyományai: programok felsorolása. Kedvenc iskolai programom.
- Iskolán kívüli tanulási lehetőségek
- Iskolám honlapja: Milyen információkat tartalmaz?
- Egy német gimnazista órarendje; egy német osztály honlapja
Saját „csoport-honlapot” tervezhetünk
- Megismerkedem németországi partneriskolánkkal a honlapjuk és korábbi diákcserélmények, fotók alapján
- Nyelvtanulás az iskolában és az iskolán kívül
- Digitális tanórák – előnyök és árnyoldalak
- Tanulási lehetőségek nyáron – itthon és külföldön (pl. nyelvtanfolyamok)
- Terveim. Továbbtanulás

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- helyiségek megnevezése, lokalizálása
- tárgyak megnevezése, azok funkcióinak kifejezése
- birtokviszony kifejezése
- időpontok, időtartam kifejezése
- kedvtelések kifejezése
- 3. személy bemutatása
- jelen- és múltbeli tevékenységek, cselekvések, cselekvéssorok kifejezése
- kívánság, lehetőség, szükségszerűség kifejezése, ill. ezekre rákérdezés
- közös programok megbeszélése, időpont egyeztetése
- javaslatok, azok elfogadása, ill. visszautasítása

A munka világa

- **Foglalkozások, szakmák a szűkebb és tágabb családjukban;** e szakmák előnyei, hátrányai
- Hagyományos szakmák a családjukban. Befolyásolnak?
- Tevékenységek, követelmények és lehetőségek e szakmákban
- Álmaim szakmája ma. Tevékenységek, elvárások és lehetőségek
- Diákmunka nyáron, annak előnyei, hátrányai. Diákmunkára jelentkezem
- Terveim az egyetem után. Külföldi munkavállalás?

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- tevékenységek megnevezése, jellemzése
- lehetőség, szükségszerűség, kívánság, szándék kifejezése
- vita: vélemény kifejezése, vélemény kérése; egyetértés, részben egyetértés, ellenvélemény kifejezése; meggyőződés, bizonytalanság kifejezése. Vita lezárása
- érdeklődés, kedvtelés kifejezése
- információ kérése (telefonon, e-mail-ben)
- rövid informális levél formai és tartalmi követelményei

Szabadidő, szórakozás

- **Szabadidős tevékenységek:**
- Kedvenc időtöltése(i)m: családdal, barátokkal, egyedül
- Kedvenc időtöltéseink a csoportban. Interjút készítünk
- A szabad idő eltöltésének lehetőségei a lakóhelyemen: lakásban, a szabadban és a városban (könyvek, filmek, sport, játék, színház, múzeum, parti, ...)
- Szabadidős tevékenységeink hétköznapi és hétvégi; rendezvények a lakóhelyemen
- Német városok rendezvény-naptárait, műsorfüzeteit tanulmányozom, programot választok; közös szabadidős programot szervezek barátaimmal
- Prospektusokból szabadidős programot választok. Prezentációt készítünk
- Egy élménypark, ill. kirándulási úti cél rövid bemutatása. Prezentáció

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- érdeklődés a partner / 3. személy iránt: személyes adatok, iskola, foglalkozás, hobbik
- érdeklődési kör kifejezése, arra rákérdezés; érdektelenség kifejezése
- személyek (3. személy) bemutatása, jellemzése (érdeklődési kör)
- képesség, szándék, lehetőség, szükségszerűség, kötelesség, engedély, tiltás kifejezése
- javaslat kifejezése, arra reagálás
- meghívás kifejezése, meghívás elfogadása, udvarias visszautasítása – személyesen, telefonon és levélben
- téma bevezetése, beszédszándék kifejezése
- témaváltás, beszélgetés lezárásának kifejezése
- vélemény kifejezése; egyetértés és ellenvélemény
- tetszés – nem tetszés kifejezése, annak indoklása
- elégedettség, elégedetlenség kifejezése
- öröm kifejezés
- sajnálkozás kifejezése
- egyszerű eseménysor, cselekvéssor leírása – jelenben és múltban
- dátum, pontos idő felőli érdeklődés, arra reagálás; időpont egyeztetése

Szolgáltatásokat veszünk igénybe

Témák:

- **Gyorsétteremben, fagyizóban, pizzériában, étteremben:** ételek, italok; német nyelvű étlapokat tanulmányozok; specialitások felől érdeklődöm; ételeket, italokat rendelek, meghívom a barátomat
- **Szupermarketben, kisboltban és piacon:** előnyeik, hátrányaik; tájékozodom a szupermarketben: részlegek; élelmiszerek, háztartási termékek, ...; érdeklődöm, vásárolok, fizetek; reklámújságokat, ajánlatokat tanulmányozok; családuknak bevásárlási szokásai;
- **Butikban, használt ruha-üzletben, bolhapiacon, áruházban:** a vásárlás előnyei és hátrányai; ruhadarabok, azok jellemzése; vásárlás, próba, fizetés. Születésnap ajándékot keresek. Vásárlási szokásaim.
- **Zsebpénzem:** Elegendő-e, mire? Hogyan gyarapítható?
- **Pénzt váltok** bankban. Valutavásárlás
- **Csomagot adok fel postán**
- **Apróhirdetések:** használt gépeket, eszközöket, bútorokat keresek / adok el; német nyelvű hirdetési újságot, ill. internetes oldalt tanulmányozok, hirdetést adok fel; hirdetésekre jelentkezem
- **Bejelentkezem** orvoshoz, fodrászhoz,..
- **Pályaudvaron** jegyet vásárolok, online-menetrendet tanulmányozok

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- érdeklődés kívánság iránt
- érdeklődés, információkérés és információadás kifejezése
- tájékozódás, segítség kérése és adása
- szándék, kívánság kifejezése, tanács adása
- elégedettség, elégedetlenség, bosszúság, elnézés, sajnálkozás egyszerű kifejezése
- vélemény kifejezése, egyetértés, ill. egyet nem értés kifejezése; tetszés-nem tetszés kifejezése
- tárgyak megnevezése, azokról vélemény alkotása; ellenvélemény kifejezése
- hirdetés feladása, hirdetésre telefonálás: bemutatkozás, köszönés és elköszönés, érdeklődés, visszakérdezés, időpont egyeztetése telefonon
- ételek, italok felőli érdeklődés, azok kínálása, elfogadása, visszautasítása; ételek, italok rendelése; fizetés
- árak kifejezése

Egészségünk, életmódunk

Témák:

- **Főétkezések a családukban**
Alapvető élelmiszerek, ételek
Ki mit szeret, mit nem?
Főétkezések. Mikor mit eszem? Fontos-e a reggeli?
Tudok-e főzni? Mit? Ki főz otthon?
Kedvenc étel, azok hozzávalói
- **Egészségesen táplálkozom?**
- **Gyorsétterem vagy házi ételek?**
- **A magyar konyha specialitásai. Mit esznek a német nyelvterületeken?**
Összehasonlítás.
- **Beteg vagyok:** alapvető testrészek, szervek, panaszok, betegségek
Orvosnál. Gyógyszertárban.
- **Mit teszek az egészségemért?** (Étkezés, sport, fitness, wellness, időbeosztás, a szabadidő hasznos eltöltése...)
- **Hétköznapi higiénia**
- **Projekt:** Magyar és nemzetközi konyha, specialitások. Prezentáció

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- kedvtelések kifejezése
- vélemény kérése, kifejezése
- közérzet kifejezése
- panasz kifejezése
- aggodalom, sajnálkozás kifejezése
- együttérzés kifejezése
- javaslatok, tanácsok kifejezése,
- kérés, felszólítás kifejezése
- lehetőség, szükségszerűség, engedély és tiltás kifejezése
- indoklás kifejezése

Kommunikáció, technika

- **Milyen kommunikációs eszközöket használok?**
Mit tud a telefonom? Milyen helyzetekben használom? Mennyit?
Telefon az iskolában. Használhatom?
Milyen elektronikus eszközeink vannak otthon?
Miben segít az internet a hétköznapijaimban?
Írok-e még kézzel levelet?
Milyen közösségi oldalakat használok? Milyen gyakran, ilyen aktívan?
Melyek a kedvenc weboldalam? Miért?
Okostelefon, notebook, asztali gép, laptop, tablet – melyiket részesítem előnyben?
„Közvéleménykutatás” a csoportban

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- vélemény, ellenvélemény kifejezése
- lehetőség, engedély, tiltás kifejezése
- indoklás kifejezése
- kedvtelés kifejezése
- kíváncsiság kifejezése
- tárgyak megnevezése
- tevékenységek leírása

Országismeret, kultúra

Témák:

- **Asszociációim német nyelvterületekről:** tájegységek, folyók, hegységek, fővárosok és nagyobb városok, nevezetességek, művészetek, szokások, hagyományok, gasztronómia, sport, híres emberek. Fotók
- **Megismerkedem Berlinnel:** fekvése, térképe, főbb nevezetességei és azok elhelyezkedése. kulturális, sport-, bevásárlási és szórakozási lehetőségek.
1989 novembere.
Gyalogosan és járművel közlekedem, tanulmányozok német információs táblákat
Egy nap Berlinben: programot szervezek barátaimmal.
Esetleg személyes élményeim; fotók
- **Lakóhelyem:** a fenti szempontok alapján; miért szeretem, min változtatnék
- **Budapest:** a fenti szempontok alapján; miért érdemes Budapestre jönni
- **Kedvenc városom:** a fenti szempontok alapján; miért szeretem; önálló prezentáció
- **Levelet / képeslapot írok** barátomnak Berlinből / kedvenc városomból

- **Projekt:** Német nyelvű országok. „Mind map”
- Egy választott **német nyelvű film**
- Választott **irodalmi mű**, ill. részlet; egyszerűsített olvasmány

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- érdeklődés kifejezése, arra reagálás
 - lehetőség, szándék, kívánság kifejezése
 - segítség kérése, tanács adása, annak elfogadása, ill. elutasítása
 - információ kérése, adása, visszakérdezés, információ megköszönése
 - visszakérdezés, ismétlés kérése
 - javaslat kifejezése, arra reagálás
 - bizonyosság, bizonytalanság, sejtés kifejezése
 - vélemény és ellenvélemény kifejezése
 - események minősítése; tetszés és nem tetszés kifejezése
 - bosszúság, öröm, csodálkozás, elégedettség, elégedetlenség kifejezése
 - rövid múltbeli eseménysor leírása, események minősítése
-
-

Nyelvtani fogalomkörök a 9. osztályban ²

- **Főnevek:** neme; határozott és határozatlan névelők, tagadó névelők; egyes és többes szám; főnevek ragozása (Nominativ, Akkusativ, Dativ), ”gyenge” főnevek fogalma, összetett főnevek
 - **Igék:** főnévi igenév; Präsens; szabályos és rendhagyó ragozás; elváló és nem elváló igekötők; Perfekt és igevonzatok bevezetése
 - **Módbeli segédigék** alapjelentései (können, müssen, dürfen, mögen, sollen, wollen)
 - **Mondatok típusai:** kijelentő, kérdő, felszólító mondatok – ezek képzése
 - **Kérdőszók** (Was? Wer? Wie ...? Wo? Woher? Wohin? Wann? Wie lange? Seit wann? Warum? Was für ...? Welche_?)
 - **Egyenes és fordított szórend** (und, sondern, oder, denn, aber, dann, danach, deshalb, so, also)
 - **Mondatkeret** (módbeli segédigék, elváló igekötők, névszói állítmány, Perfekt)
 - **Határozók** sorrendje a mondaton belül
 - **Előjárósók** Akkusativ - val (durch, für, gegen, um, bis, ohne) és Dativ - val (von, seit, mit, aus, zu, gegenüber, nach, bei); Wechselpräpositionen (in, auf, an, zwischen, neben, vor, hinter, über, unter)
 - **Melléknevek** – állítmány részeként, módhatározóként
 - **Személyes névmások** és azok ragozása (Nominativ, Akkusativ, Dativ),
– „man” általános alany - alanyesete
 - **Birtokos névmások** és azok ragozása (Nominativ, Akkusativ, Dativ)
 - **Számnevek:** tő-és sorszámnevek, dátum kifejezése
 - **Időkifejezések** (Wann? Wie lange? Wie oft? Seit wann? Bis wann? - kérdésekre)
 - **Időhatározósók** (heute, morgen, gestern, bald, gleich, ..)
 - **Időbeli viszonyok kifejezése:** zuerst, dann / danach / später, zuletzt
 - **Helyhatározósók** (oben, unten, vorn, hinten, rechts, links, hier, da, dort, ..)
 - **Tagadás:** nein, kein_ , nicht, noch nicht, nicht mehr, kein_ ..mehr, nie, niemand)
-
-

² A nyelvtani fogalomkörök nyelvi kifejezésformáinak jegyzékét 4 évre szólóan lásd a **Mellékletek** - ben

Elvárt nyelvi készségek 9. osztály végén

- A 9. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy képesek legyenek hétköznapi, kb. 150 szavas, általuk ismert témakörökben íródott **szöveg olvasásakor** (használati utasítás, nyomtatvány, újságcikk, magánlevél, e-mail, prospektus, interjú, útleírás, ...) a globális megértésen túl a lényeges információkat a lényegtelenről elkülöníteni és részleteket is megérteni. Legyenek képesek ezekben a szövegekben kifejeződő érzelmek megértésére. Legyenek képesek jegyzeteket, vázlatot készíteni a szövegből, és azok alapján összefoglalni a szöveg lényegét. Legyenek képesek a szövegkörnyezet alapján ismeretlen elem jelentését kikövetkeztetni. Legyenek képesek egyszerűbb, a tanultakhoz köthető irodalmi szövegben a lényeges információkat megérteni. Mindebben segíti őket, hogy az olvasás során felismerik a szövegkohézió alapvető tartalmi, nyelvi és formai elemeit.
- A 9. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy egyszerű, általuk ismert, hétköznapi életből vett, mindennapjaikhoz kötődő témakörökben **hallott szövegből** – párbeszéd, interjú, közlemények, úti beszámolók, telefonbeszélgetések, televíziós műsorok – a lényeges információkat megértsék, ill. azokat meg tudják különböztetni a lényegtelenről. Legyenek képesek gondolatok közötti egyszerű kapcsolatokat megérteni. Tudjanak a hallott szöveg alapján rövid jegyzetet készíteni. Hangzó irodalmi szövegből (elsősorban viszonylag egyszerű nyelvezetű vers) annak előkészítését követően (szókincs, szerző) értsék meg a lényeges információkat. A hallott szöveget normális beszédtempó jellemzi, emellett főként tiszta, világos kiejtés.
- A 9. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy tudjanak mindennapi, életkorukhoz és érdeklődési körükhöz közel álló témakörökben önállóan, irányított szempontok alapján 100-150 szavas **szöveget** (magánlevél, elbeszélés, beszámoló) **alkotni**. Legyenek képesek ebben kéréseket, kérdéseket megfogalmazni, kérésekre, kérdésekre reagálni, tanácsot adni, véleményt, szándékot, kívánságot, lehetőséget, szükségszerűséget kifejezni, sejtést, bizonytalanságot kifejezni, tájékoztatni, érzelmeket egyszerűen kifejezni. Tudjanak eseménysorokat, elsősorban személyes élményeket jelen és múlt időben elmesélni, dolgokat, eseményeket, jelenségeket jellemezni. Legyenek képesek egyszerű nyelvtani szerkezetekkel gondolatok közötti összefüggéseket (okok, magyarázatok, ...) kifejezni, gondolataikat logikus rendszerbe foglalni. Mindebben segíti őket, hogy ismerik és alkalmazzák a szövegkohézió alapvető tartalmi, nyelvi és formai elemeit.
- A 9. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy tudjanak egyszerű, hétköznapi helyzetekben, általuk ismert, életkoruknak és személyes érdeklődésüknek megfelelő témakörökben, számukra ismerős szituációkban összefüggően **beszélni**. Tudjanak jelen- és múltbeli, önmagukra vonatkozó eseménysort elmesélni; aktívan részt venni beszélgetésben, kapcsolatot tartani a partnerükkel: kérdezni, kérni, kérésekre, kérdésekre reagálni, véleményt, szándékot, kívánságot, lehetőséget, szükségszerűséget kifejezni, tanácsot adni, sejtést, bizonytalanságot kifejezni, érzelmeket (öröm, sajnálkozás, ...) kifejezni. Legyenek képesek számukra ismert helyzetekben beszélgetést kezdeményezni, azt továbbfűzni, valamint lezárni. Tudjanak számukra ismert témájú képeket (fotókat, festményeket, ...) röviden, összefüggően leírni. Legyenek képesek hibáik javítására (segítséggel).
- **Elvárt szint a 9. osztály végén: A1→A2**

10. osztály

Óraszám: 216 (heti 6)

Témakörök, kommunikációs szándékok ³

Ember és társadalom

Témák:

- **Híres embereket ismerünk meg:** színészek, sportolók, zenészek, tudósok. Karakterük, kinézetük, öltözködésük, életük fontos állomásai. Celebek. Interjúk, blog-bejegyzések.
- **Kedvenc híres személyiségem.** Fotóprezentáció. Esetleg film-ill. irodalmi részletek a választott híres embertől.
- **Példaképem**
- **Milyen kisgyerek voltam?** Mi mindent tudtam már, mi volt szabad, mi volt tilos, milyen feladataim voltak? Milyen volt a kapcsolatom a szüleimmel? Kedvenc gyerekkori játék(ai)m. Mennyiben változtam? Fotók
- **Miből adódnak problémák a családukban?** Kihet fordul(hat)ok a kérdéseimmel?
- **Nagyszüleim gyermekkorra**
- **Egy történet a gyerekkoromból, egy családi történet**
- **Önkéntes munkák.** Milyen lehetőségeim vannak, milyen típusú munka illene az egyéniségemhez? Végeztem-e már önkéntes munkát? Milyen tapasztalatokat szereztem? Előítéletek.
- **Iskolai közösségi szolgálat.** Feladataim, tapasztalataim, javaslataim.

Kommunikációs szándékok:

- 3. személy bemutatása, karaktere, munkája
- tetszés és nem tetszés kifejezése
- vélemény formálása, véleményre rákérdezés, egyetértés és egyet nem értés kifejezése
- nem tudás kifejezése
- indoklás, magyarázat kifejezése
- múltbeli eseménysor összefüggő elmesélése szóban és írásban
- érzelmek: öröm, bánat, kíváncsiság, bosszúság, félelem, elégedettség, elégedetlenség, remény kifejezése,

³ A kommunikációs szándékok 4 évre ajánlott, példákkal is illusztrált, rendszerezett felsorolását ld. a **Mellékletekben**

- lehetőség, szükségszerűség, engedély, tiltás kifejezése
- partnerinterjúban érdeklődés kifejezése és arra reagálás
- saját és mások véleményének, érzelmeinek árnyalt kifejezése, közvetítése
- tagadás és birtoklás kifejezése

Otthonunk

Témák:

- **Városi vagy vidéki élet?** Előnyök és hátrányok Szeretnék-e vidéken / nagyvárosban élni?
Miért? Interjúk, fotók
- **Lakókörnyezetem** jellemzése: lakóhelyem, lehetőségek. Mi tetszik, mivel vagyok elégedetlen? Javaslatok
A ház, amelyben élek: helyiségek, esetleg kert, terasz, ..., berendezési tárgyak.
Lakóépületek típusai
- **Miért szeretem / nem szeretem a lakásunkat / házunkat?**
- **Alternatív városi lakások:** pl. A bécsi Hundertwasser – ház – vagy más érdekes városi lakóházak. Bemutatok egyet
- **Generációk egy fedél alatt.** Előnyök és hátrányok
- **Apróhirdetések műfaja:** Internet, újságok; lakáskeresés
- „WG”-k előnyei és hátrányai
- **Otthon vagy lakás?** Mi a különbség a kettő között?
- **Mi az oka-célja annak, hogy sokan külföldre költöznek?**

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- összehasonlítás kifejezése
- vita, beszélgetés indítása, fenntartása, lezárása
- vélemény kérése, kifejezése; tetszés, nem tetszés, egyetértés, egyet nem értés kifejezése; meggyőződés, bizonytalanság, elégedettség, elégedetlenség kifejezése.
Összefüggő egyszerű érvelés
- érdeklődés kifejezése, információ kérése, adása
- indoklás, magyarázat kifejezése
- javaslat, tanács kifejezése
- lehetőség, szükségszerűség, engedély és tiltás kifejezése

Az iskola világa, nyelvtanulás

Témák:

- **Magyar és német iskolarendszer - vázlatosan.** Hasonlóságok és különbségek.
Melyikben mi tetszik? Miért?
- **Konfliktushelyzetek az iskolában.** Személyes élmények, történetek. Megoldások.
- **Csapatmunka az iskolában:** Iskolaújság, honlap, iskolarádió; iskolai programok szervezése; mindezekben az én szerepem
- **Diákönkormányzat** és annak szerepe
- **Iskolai egyenruha?**
- **Milyen az osztályközösségünk?** Miért? Hogyan lehetne jobb?
- **Lehetőségek az iskola után:** Továbbtanulás, munkalehetőségek. Történetek híres emberekről, iskolai éveikről
- **Nyelvtanulás.** Mely nyelveket tanultam már / tanulom? Milyenek a nyelvórák az iskolában? Mi tetszik? Hogyan tanulok otthon? Milyen nehézségeim vannak a nyelvtanulásban? Mi minden segíthet?
Milyen lehetőségeim vannak nyelvtudás birtokában?
Jelentkezem nyelvtanfolyamra.
Nyelvtanulás külföldön. Előnyök és hátrányok.
Találkozásaim anyanyelvű emberekkel. Személyes történetek, élmények
Diákcsere
A világ nyelvei: kvízzjáték
Nyelvek Napja a Berzsenyiben
Német nyelvű irodalmi részlet, német nyelvű film
Bepillantás a műfordítás világába

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- Vita indítása, fenntartása, lezárása. Vélemény, ellenvélemény, meggyőződés, bizonytalanság kifejezése
- Összefüggő eseménysor leírása szóban és írásban – jelenben és múltban
- Jelenségek, történések magyarázata, indoklása
- Jelenségek, események minősítése
- Érzelmek, hangulatok kifejezése: öröm, bánat, bosszúság, elégedettség, elégedetlenség, kíváncsiság, csalódás, meglepettség kifejezése
- Segítség kérése, felajánlása, arra reagálás
- Információ kérése – telefonon és informális levélben

A munka világa

Témák:

- **„Mi leszek, ha nagy leszek?”**
Mi szerettem volna lenni gyerekként és miért?
Milyen szakmák érdekelnek? Miért? Milyen tulajdonságokkal kell rendelkezennem? Milyen feladatok várnak az adott szakmában? Milyen lehetőségeket kínál a szakma? Melyek a hátrányai?
- **Szakmák a környezetemben**, azok jellemzése a fenti szempontok alapján
- Vannak-e jellemzően női és férfi-szakmák?
- Divatos szakmák itthon és
- **Pályaválasztási tanácsadónál**. Segítség a pályaválasztásban. Interjúk, kérdőívek

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- jelenségek megnevezése, azonosítása
- jelenségek indoklása
- jelenségek összefüggő leírása
- tagadás kifejezése
- szükségszerűség, lehetőség, kötelesség kifejezése
- tetszés és nem tetszés kifejezése
- bizonytalanság, nem tudás kifejezése
- felszólítás, udvarias kérés kifejezése
- érdeklődés, érdektelenség kifejezése
- rákérdezés véleményre, arra reagálás
- információ kérése és adása

Környezetünk

- **Időjárás, évszakok:**
Időjárási jelenségek
A természet jellemzői az egyes évszakokban
Öltözködés az egyes évszakokban
Lehetőségek az egyes évszakokban
Ünnepek az egyes évszakokban
Kedvenc évszakom.

Extrém időjárási jelenségek. Hátterük

Zeneművek, irodalmi művek, képzőművészeti alkotások évszakokról

– **Környezetünk védelme:**

Zöld tippek a hétköznapokban

Állatok: Állatkertben vagy szabadon?

Cirkuszi állatok

Híres állatok

„Állati” szakmák

Kedvenc állatom. Fotóprezentáció

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- jelenségek leírása
- rákérdezés véleményre; vélemény és ellenvélemény formálása és indoklása
- egyetértés, egyet nem értés kifejezése és indoklása; okok, magyarázatok kifejezése
- bizonyosság, meggyőződés, bizonytalanság kifejezése
- szándék, tiltás, lehetőség, szükségszerűség, kötelesség, engedély kifejezése – a múltra vonatkozóan is
- meglepetés, csodálkozás, hála kifejezése
- öröm és bosszúság kifejezése
- érdeklődés, kívánság kifejezése
- tetszés és nem tetszés, elégedettség és elégedetlenség kifejezése, annak indoklása

Egészségünk, életmódunk

Témák:

– **Testrészeink, szerveink**

Betegségek, azok tünetei, lehetséges okok, gyógymódok

– **Orvosnál**

– **Gyógyszertárban**

– **Egészségmegőrzés: Sport**

Sportágak, iskolai, nemzeti, nemzetközi sportesemények

Sportolási lehetőségek a lakóhelyemen

Sport a hétköznapjaimban: testnevelésórák (mindennapos testnevelés), edzés, otthoni sport

A sport szerepe és hatása a hétköznapjaimban.

Egy sportesemény leírása

Extrém sport. Véleményem

Tippek mozgásszegény életmód esetén

- **Elektronikus média:** előnyei és káros hatásai. Függőség és segítség. Médiahasználati szokásaim.
- **Egészséges és egészségtelen élelmiszerek.** Bio-élelmiszerek
- **Étkezési szokásaim,** diéta, vegetáriánus étkezés, étkezési szokások nálunk, német nyelvterületen és más országokban; kedvenc étel receptje

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- érdeklődés hogylét, közérzet felől, arra reagálás
- fájdalom, panasz, kifejezése
- elégedettség és elégedetlenség kifejezése
- bosszúság, öröm, meglepettség kifejezése
- jó kívánságok, azokra reagálás
- tanács, segítség kérése és adása
- kívánság, szándék kifejezése
- véleményalkotás, ellenvélemény kifejezése
- valaki igazának elismerése és el nem ismerése
- egyetértés, egyet nem értés, részbeni egyetértés kifejezése
- bizonyosság és bizonytalanság, feltételezés kifejezése
- dolgok, jelenségek összehasonlítása, minősítése
- ellentétek kifejezése
- feltételek kifejezése
- érdeklődési kör kifejezése, arra rákérdezés

<h3>Kommunikáció, technika</h3>
--

- Hogyan kommunikáltak nagyszüleink?
- Találmányok, amelyek segítik a kommunikációt
- Az internet előnyei és árnyoldalai
- Eltöltött idő a képernyő előtt: minőségi idő?
- Találkozom-e személyesen is a barátaimmal? Miről tudok a virtuális térben beszélgetni? Mennyiben más, amikor személyesen találkozom a barátaimmal?
- Nézek tv-t? Miért (nem)?
- Modern technika az iskolánkban. Milyen órákon, mire használjuk?
- Mi történik, amikor nem működik a technika? Személyes történeteim.
- Fontos, hogy mindig elérhető legyek?

Kapcsolódó kommunikációs szándékok:

- vélemény, ellenvélemény kifejezése
- érvelés pro és kontra
- egyetértés, egyet nem értés kifejezése
- bizonyosság és bizonytalanság, feltételezés kifejezése
- múltbeli események elmesélése
- feltételezés kifejezése
- bosszúság, elégedetlenség kifejezése
- jelenségek összehasonlítása

Országismeret, kultúra

Témák:

- **Földrajzi nevek, térkép**
- **Álmaim nyaralása:** úti cél, időpont, jármű, partnerek, időtartam, szállás, programok, időjárás; fotók, plakátok. Kérdőívek, interjúk
- **Utazási előkészületek. Szállásfoglalás.**
- **Egy utazás története** (családdal, barátokkal, osztállyal), apropója, időpontja, időtartama, közlekedési eszköz, szállás, programok, az utazás pozitív és negatív oldalai; fotók, videók az utazásról
- **Hova és miért érdemes szerintem a világban utazni?** Saját készítésű produktumon mutatom be.
- **Rekordok**, „leg-”-ek a világ különböző pontjain
- **Ha egy német, egy osztrák és egy svájci találkozik:** nyelvi-kulturális különbségek különbségek
- **Tartományok és kantonok:** Prezentációk német nyelvterületekről
- **Magyarország.** Kedvenc helyem az országban. Prezentáció
- **Diákcsere**
- **Zenei fesztiválok**
- **Irodalmi kóstoló, igény szerint, ill. egyéb olvasnivaló, példák:**
H. Heine: Loreley
J. W. Goethe: Wanderers Nachtlied;
Rainer Maria Rilke: Herbsttag
Grimm: Bremer Stadtmusikanten
„konkrete Poesie”
igény szerint más, pl. kortárs ifjúsági irodalom
Luther und die Wartburg

Ludwig II. und Neuschwanstein

Oktoberfest

der Kölner Karneval

Ételreceptek

igény szerint más

- Fentebb felsorolt, **kapcsolódó filmek valamelyike**, igény szerint más

Kommunikációs szándékok:

- jelen- és múltbeli események, eseménysorok elmesélése – szóban és informális levélben
 - bemutatkozás, érdeklődés telefonon
 - rákérdezés személyes adatokra
 - visszakérdezés, ismétlés kérése
 - segítség, kérés kifejezése, arra reagálás
 - információ kérése, arra reagálás
 - javaslat kifejezése és arra reagálás
 - kívánság, kérés, kifejezése írásban és szóban - és arra reagálás
 - szándék, lehetőség, kötelesség és engedély kifejezése
 - érdeklődés kifejezése és arra reagálás
 - köszönet kifejezése, arra reagálás
 - vélemény kérése, vélemény kifejezése és indoklása, ellenvélemény kifejezése
 - egyetértés, egyet nem értés, részbeni egyetértés kifejezése
 - bizonyosság, meggyőződés, bizonytalanság kifejezése
 - jelenségek minősítése: tetszés, nem tetszés kifejezése; csodálkozás, meglepődöttség kifejezése; dicséret, kritika kifejezése
 - öröm, sajnálkozás, elégedettség, elégedetlenség, bosszúság, bánat, remény kifejezése
 - kíváncsiság kifejezése
 - összehasonlítás kifejezése
-
-

Nyelvtani fogalomkörök a 10. osztályban ⁴

- **Birtokviszony kifejezése:** Genitiv, von + Dativ
 - **Mutató névmások** (der, die, das – Nominativ, Akkusativ)
 - **Melléknevek fokozása és ragozása**
 - **Igék múlt ideje:** Perfekt, Präteritum,
 - **zu + Infinitív bevezetése** (Lust, Zeit haben, beginnen, versuchen, es ist + Adjektiv)
 - **Alárendelő összetett mondatok bevezetése:** okhatározói és megengedő mellékmondatok (weil, da; obwohl)
 - **Indirekt kérdések** (ob, w__)
 - **Ok, következtetés, magyarázat, ellentét kifejezése főmondatokban:** denn, deshalb, also, so, trotzdem)
 - **Infinitív - szerkezetek „zu” nélkül** (können, müssen, dürfen, mögen, sollen, wollen,
 - **Segédigék Konjunktív II. –alakja**
 - **„würde“ – Form**
 - **Személytelen szerkezetek**
 - **Vonzatos igék**
 - **Időhatározói** kapcsolatok: egyidejűség kifejezése: als, wenn, seit, bis, während, solange;
 - **Kettős kötőszók:** sowohl... als auch / weder... noch / entweder... oder / zwar.... aber / nicht nur ... sondern auch
 - **Szóképzés:** melléknév- és főnévképzők (-ung, -heit, -keit, -schaft, -ling, -tum, -nis, -chen, -ig, -lich- isch, ..)
-
-

⁴ A nyelvtani fogalomkörök nyelvi kifejezésformáinak jegyzékét 4 évre szólóan lásd a **Mellékletek** - ben

Elvárt nyelvi készségek a 10. osztály végén

- A 10. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy képesek legyenek kb. 250 szavas, a hétköznapi élet különböző területeiről, jelenségeiről szóló, az általuk tanult témákhoz kapcsolódó, köznapi nyelven írott, autentikus **szöveg olvasásakor** (jellemzések, útleírások, prospektus szövege, visszaemlékezések, életrajzok, előrejelzések, meghívók...) azok részleteit is megérteni. Legyenek képesek megérteni a gondolatok közötti logikai kapcsolatokat, ill. a szövegekben kifejezett érzelmet, kívánságokat.
Tudjanak jegyzeteket, vázlatot készíteni, a szövegösszefüggés alapján ismeretlen elemek jelentését kikövetkeztetni.
Legyenek képesek rövid, de specifikus szókinccset tartalmazó, témájában és szókinccsében már előkészített szövegben (történelmi témájú szövegek, pszichológiai cikkek, orvosi témájú szövegek, irodalmi szövegek, a tananyaghoz témájában kapcsolódó újságcikkek...) a lényeges információkat megérteni, azok alapján jegyzeteket készíteni, valamint a jegyzetek segítségével rekonstruálni a szöveget.
Tudják vizuálisan leképezni az olvasott szöveget, ill. a rajzok, ábrák alapján a szöveg lényeges információit összefoglalni.
- A 10. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy képesek legyenek hétköznapi életből vett, általuk ismert témakörökben **hallott szövegből** – interjúk, közlemények, előrejelzések, leírások; úti beszámolók, elbeszélések – a lényeges információt a lényegteltől megkülönböztetni, valamint specifikus információkat is megérteni és lejegyezni. Legyenek képesek a szövegben kifejeződő érzelmek megértésére. Értsék meg az életkoruknak, érdeklődési körüknek megfelelő, tanulmányaikból ismert témakörben elhangzó rövid rádióműsorból, ill. televíziós műsorból a lényeges információkat. Legyenek képesek elmesélni, rekonstruálni a megértett szöveget.
- A 10. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy tudjanak a hétköznapi élet különböző területeit érintő, érdeklődési körükhöz közel álló, ill. tanulmányaikból ismerős témakörökben önállóan kb. 250 szavas összefüggő **szöveget** (magánlevél, rövid hivatalos levél, elbeszélés, jellemzés; élménybeszámoló) **alkotni**, irányított szempontok alapján.
Gondolataikat fejezzék ki tisztán, világosan, és azokat tudják tartalmilag, formailag is tagolni.
Tudjanak a szövegben logikai kapcsolatokat (okokat, célokat, ..) kifejezni, eseményeket időben egymáshoz kötni (egyidejűség, előidejűség, utóidejűség). Legyenek képesek érzelmek (öröm, bánat, bosszúság, csodálkozás, remény) kifejezésére, továbbá udvariasan, árnyaltan kérést, tanácsot, gratulációt, szándékot, lehetőséget, szükségyszerűséget kifejezni.
- A 10. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy tudjanak hétköznapi helyzetekben, személyes érdeklődésüknek megfelelő, ill. tanulmányaikból ismerős témakörökben spontán összefüggően **beszélni**, jelen- és múltbeli eseménysort elmesélni; jelenségeket jellemezni, minősíteni.
Legyenek képesek beszélgetés kezdeményezésére, aktívan részt venni beszélgetésben, beszélgetést összefoglalni, lezárni. Tudjanak kapcsolatot tartani a partnerükkel: kérdezni, kérni, kérésekre, kérdésekre reagálni, véleményt alkotni, a partner véleményére reagálni.
Tudjanak szándékot, kívánságot, lehetőséget, szükségyszerűséget kifejezni, tanácsot adni, sejtést, bizonytalanságot kifejezni, érzelmet (öröm, sajnálkozás, remény, bánat, csodálkozás) kifejezni.
Tudjanak számukra ismert témájú képeket, grafikonokat összefüggően leírni, azokról önálló véleményt alkotni. Legyenek képesek előre elkészített jegyzetek alapján logikusan felépített, rövid előadást tartani,
- **Elvárt szint a 10. osztály végére: A2/B1**

11. osztály

Óraszám: 216 (heti 6)

Témakörök

Ember és társadalom

- **Helyünk Európában**
Külföldi fiatalok tapasztalatai az EU országaiban.
EU-s programok, csereprogramok, projektek fiatalok számára. Szívesen részt vennék-e valamelyikben? Előnyök és hátrányok
Személyes élmények, történetek, ha vannak ilyenek
Továbbtanulás és munkavállalás az EU-ban: ösztöndíjak, diákmunka
Mit jelent számunkra az EU-tagság? Előnyök és problémák
- **A család szerepe a társadalomban**
Mit jelent számomra a család?
Családi konfliktusaink: kamaszkori kötelességek, kamaszkori problémák; Kapcsolatunk a szüleinkkel, testvéreinkkel
Rendkívüli élethelyzet: Kamaszként egyedül. Függetlenség és nehézségek
Család egykor és most. Hogyan változott a családok szerepe, hétköznapijai az elmúlt 100 évben?
- **Ünnepek**
Ünnepi alkalmak családban, barátok között
Nemzeti és egyházi ünnepeink, emléknapok: történetük, jelentőségük, emlékhelyek
Német nyelvterületek ünnepei
Az ünnepek szerepe hétköznapijaimban
Kedvenc ünnepem
Az ajándékozás szerepe
- **Kultúrák**
Kultúrák találkozása családon belül: többnyelvűség. Interjúk diákokkal, filmek
Beilleszkedés idegen kultúrákba, integráció, annak nehézségei
Miért tanuljunk idegen nyelveket? Csak a későbbi munkánkhoz szükséges?

Kommunikációs szándékok:

- összehasonlítás kifejezése
- közérzet, hogylét kifejezése
- elégedettség, elégedetlenség kifejezése
- öröm, bosszúság kifejezése
- tetszés, nem tetszés kifejezése
- vita indítása, fenntartása, lezárása (vélemény, egyetértés, egyet nem értés, ...)
- javaslatok kifejezése
- múlt- és jelenbeli történések, események, élethelyzetek összefüggő leírása, minősítése
- kívánságokra rákérdezés, kívánság kifejezése
- jó kívánságok
- köszönet, hála kifejezése

Otthonunk

- **Az első saját otthonom**
Lakáskeresés, lakásvásárlás, lakásbérlés. Feltételek, lehetőségek és elvárások.
Saját lakás, bérelt lakás?
Költözködés
Elköltözés otthonról. Nehézségek és segítségek
A lakás berendezése. Mi hova kerüljön? Kedvenc tárgya(i)m.
Lakásszentelő
Vagy maradjunk a szüleinknél? Meddig?
- **Életterünk:** nagyvárosok, kisvárosok és falvak összehasonlítása
Berlin, Bécs és Budapest. Fővárosok összehasonlítása (fekvése, nevezetességei, az ott élő emberek, hagyományok, kultúra, infrastruktúra, tanulási és munkalehetőségek, egészségügy, sport, család-és gyermekbarát helyek, programok, ...)
Mi minden játszik szerepet a lakóhely / lakás megválasztásánál?
Lakóhelyem bemutatása a fenti szempontok alapján
Tendencia: Miért költöznek sokan vidékre? Kik költöznek be a városba? Miért?

Kommunikációs szándékok:

- lakás / ház részeinek megnevezése, tárgyak helyének meghatározása
- irány megadása
- kívánságok, elvárások kifejezése
- feltételek kifejezése
- információ kérése
- vélemény kifejezése, tetszés és nem tetszés
- elégedettség és elégedetlenség kifejezése

- ajánlat kérése, annak elfogadása, elutasítása – telefonon és formális levélben
- meghívás kifejezése, annak elfogadása, ill. elutasítása

A munka világa

- Érdeklődési köreim.
- Szakképzés itthon és Németországban
- Álláslehetőségek egyetem után
- Álmaim szakmája. Elvárásaim, feltételek, feladatkörök, lehetőségek. Mi a fontos számomra a leendő munkámban?
- Pályaválasztási tanácsadónál
- Megpályázok egy állást, állásinterjú
- Vállalnék-e diákmunkát külföldön?

Kommunikációs szándékok:

- érdeklődés, érdektelenség kifejezése
- kívánság kifejezése, indoklás, magyarázat
- jelenségek minősítése, véleményalkotás
- tetszés és nem tetszés kifejezése
- segítség, javaslat kérése, adása; utóbbira reagálás
- információ kérése – telefonon és formális levélben

Művészetek

- **Kreatív munkák, tevékenységek**
- **Múzeumok a lakóhelyemen.** Milyen gyakran megyek kiállításokra? Milyen típusúak érdekelnek?
Képzőművészet az iskolában: tanórákon; iskolai kiállítások, művészeti albumok
Bemutatom kedvenc műalkotásomat, kedvenc képzőművészetemet.
- **Művészet az utcán. Graffiti.** Művészet vagy falfirka?
- **Hogyan lehet a művészetet közelebb vinni minden korosztályhoz?**
- **Irodalom, könyvek**
Műfajok.
Olvasási szokásaim. Mit jelentenek számomra a könyvek?
Milyen műfajú, témájú könyveket olvasok szívesen? Milyen nyelven?
Irodalomórák az iskolában; irodalom a nyelvórákon
Iskolai könyvtár, saját könyvtáram otthon
Fiatal kortárs német írók. Miért lesz valaki író?

Kiszorítják-e a könyveket az elektronikus eszközök?

Bemutatom kedvenc irodalmi művemet, ill. szerzőmet.

Részletek klasszikus, ill. kortárs irodalmi művekből – igény szerint

Kommunikációs szándékok:

- érdeklődési kör kifejezése, kifejtése
- beszélgetés, vita indítása, fenntartása, lezárása
- véleményformálás, vélemény kérése, reagálás mások véleményére: egyetértés, egyet nem értés; meggyőződés, kétely kifejezése; kompromisszum, megegyezés kifejezése
- okok és következmények kifejezése
- kritika megfogalmazása, javaslat kifejezése
- személyek, jelenségek, személyes élmények bemutatása, minősítése
- érzelmek: öröm, bosszúság, bánat, csalódottság, remény kifejezése

Utazás, turizmus, közlekedés

– **Belföldi és külföldi utazás**

Az utazás előkészítése, megszervezése: úti cél, közlekedési eszköz, dokumentumok, bőrönd, otthoni teendők, programok tervezése, ...

Utazás vasúton és repülővel. Menetrendek tanulmányozása, jegyvásárlás

Szállásfoglalás

Városnézés német nyelvterületeken: Programszervezés. Nevezetességek

Tájékozódás városokban: térképhasználat; gyalogos, ill. tömegközlekedés

Tömegközlekedés a lakóhelyemen

Autóval vagy tömegközlekedési eszközzel? Elektromos autók. Jogosítvány

Kerékpárral, rollerrel az iskolába?

A tájékozódást segítő egyezményes jelek: piktogramok

Egy utazás története (családdal, osztállyal, barátokkal) Fotóprezentáció

A magyarok utazási szokásai. Belföld vagy külföld? Kedvelt úticélok. Aktív pihenés vagy passzív kikapcsolódás? Milyen szempontok döntenek az úti cél kiválasztásánál?

Milyen problémák merülhetnek fel egy utazás során?

Kommunikációs szándékok:

- tevékenységek, eseménysorok leírása, időbeli rendezése
- kívánság, szándék, lehetőség kifejezése
- információ kérése, adása
- valaki igazának az elismerése, elnézés kérése, arra reagálás
- javaslatok kifejezése, azokra reagálás: tetszés és nem tetszés kifejezése
- jelenségek minősítése
- indoklás, magyarázat kifejezése
- érzelmek: öröm, bosszúság, csalódottság, sajnálat kifejezése
- hivatalos levél: panaszlevél, motivációs levél, olvasói levél
- diagramok értelmezése

<h3>Tudomány és technika</h3>

- **Kommunikáció**

Kommunikációs eszközök régen és ma. Előnyök és hátrányok.

„Behálózva”: online-kommunikáció, közösségi oldalak: lehetőségek és veszélyek;
biztonság

Kommunikációs szándékok:

- összehasonlítás kifejezése
- grafikonok értelmezése, leírása
- sejtés, vélemény kifejezése
- bizonyosság, bizonytalanság kifejezése
- meggyőződés kifejezése
- meglepettség kifejezése
- időbeli viszonyok kifejezése: időpont, időtartam, gyakoriság

Nyelvtani fogalomkörök a 11. osztályban

- **Plusquamperfekt**
- **Futur 1.**
- **Visszaható** igék, visszaható névmás
- **Melléknévi igenevek**
- **Kérdő névmások, névmási határozószók**
- **Határozatlan és tagadó névmások** (einer, keiner, welcher – Nominativ, Akkusativ)
- **Igék Dativ- és Akkusativ- bővítménnyel; ezek sorrendje a mondatban**
- **Időhatározói mellékmondatok** (egyidejűség, előidejűség, utóidejűség)
- **Irrealitás** kifejezése jelenben és múltban: **Konjunktiv II.** – irreális feltételes mondatok, irreális összehasonlító mondatok, óhajtó mondatok, „beinahe”/ „fast”; ohne dass / anstatt dass
- **Célhatározói** mellékmondatok (um ...zu, damit)
- **Vonatkozói mellékmondatok**
- **Infinitiv mit „zu”**
- **Vonatkozói** mellékmondatok, vonatkozó névmások
- **Vorgangspassiv** (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur 1.)
- **Konkurrenzformen** des Vorgangspassivs: -bar, sich lassen, sein zu + Inf.
- **Zustandspassiv**

Elvárt nyelvi készségek a 11. osztály végén

- A 11. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy legyenek képesek a tanult, hétköznapi élet különböző területeiről származó, kb. 250 szavas olvasott autentikus **szöveget** részleteiben is **megérteni**, ill. azt célnyelven összefoglalni. Tudják a szövegösszefüggés alapján ismeretlen lexikai elemek jelentését kikövetkeztetni. Tudjanak a szövegből részletes jegyzetet, vázlatot készíteni. Legyenek képesek a jegyzetek, vázlat segítségével célnyelven összefoglalni az olvasott szöveg tartalmát. Legyenek képesek mögöttes tartalmakat is felismerni. Legyenek képesek a szöveg mondanivalóját kommentálni, arról önálló véleményt formálni.
Legyenek képesek az olvasott szöveg vizuális leképezésére, ill. annak alapján összefoglalni a szöveg tartalmát.
Tudják specifikus szókinccsel tartalmazó szövegből a lényeges információkat kiemelni, azok alapján rövid jegyzetet készíteni, ill. annak alapján összefoglalni a szöveg lényegét. Értsék meg az eredeti nyelven íródott rövid irodalmi műveket, azokból származó szövegrészleteket.
- A 11. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy képesek legyenek a számukra ismert, ill. őket érdeklő témakörökben **hallott szövegből** a részleteket megérteni, érvelések menetét követni, specifikus információkat is megérteni, ill. lejegyezni. Legyenek képesek a saját életkorukon valamelyest túlmutató problémakörben hallott szöveg lényeges elemeit megérteni. Legyenek képesek az általuk kevésbé ismert témakörben hallott, specifikus szókinccsel tartalmazó, normál beszédtempójú szövegek globális megértésére.
- A 11. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy legyenek képesek az őket érdeklő, hétköznapi életből vett témakörökben kb. 250 szavas, összefüggő **szöveget alkotni**, irányított szempontok alapján. Ismerjék a szövegalkotás tartalmi és formai követelményeit, a szövegösszetartó elemeket változatosan tudják alkalmazni. Legyenek képesek az általuk írt szövegben világosan érvelni, esemény-, ill. cselekvéssorokat árnyaltan leírni, különféle kommunikációs szándékokat (kívánság, szándék, szükségszerűség, tanács, gratuláció, elnézés, érzelme...) kifejezni.
A személyes levél mellett legyenek képesek a tanult témakörökben rövid hivatalos levelet megírni (panaszlevél, motivációs levél, ...). Ismerjék a szükséges formai és tartalmi követelményeket.
Tudjanak az általuk ismert témakörökben előforduló különböző ábrákat, diagramokat röviden írásban összefoglalni.
- A 11. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy az általuk ismert témakörökben árnyaltan megfogalmazott kérdésekre tudjanak összefüggő választ adni. Választékosan fejezzék ki véleményüket, legyenek képesek álláspontjukat megvédeni, mások véleményére reagálni, érzelmeiket kifejezni. Legyenek képesek gondolataikat, mondanivalójukat logikus rendbe foglalni, azok segítségével tudjanak árnyaltan **elmesélni** eseményeket, cselekvéssorokat. Legyenek képesek általuk ismert problémakörökben folytatott beszélgetésben aktívan részt venni, annak menetét meghatározni.
Tudjanak számukra ismert jelenséget ábrázoló vizuális anyagot összefüggően leírni, arról önálló véleményt alkotni, az ábra / kép „mögé” látva elvonatkoztatni.
- **Elvárt szint a 11. osztály végére: B1/B2**

12. osztály

Óraszám: 224 (heti 7)

Témakörök

Ember és társadalom

- **Felnőtté válás:** Meddig gyermek, mikortól felnőtt? Ki számít felnőttnek?
A fiatalok helye a társadalomban. Felelősség és jogok. Mi jellemzi a mai fiatalokat?
Irodalmi, ill. filmrészletek
- **Emberi kapcsolatok: Generációk közötti kapcsolatok.** Kapcsolatunk nagyszüleinkkel.
Generációk együtt élése. Örömeik és problémák. Időskori szociális ellátás
- **Emberi kapcsolatok: barátság, partnerkapcsolat**
Mit jelentenek számomra a barátok?
Különleges barátságok a filmek és könyvek világából
Mélypontok egy barátságban. Hol vannak a határok? Meddig barát egy barát?
Milyen szerintem az ideális partnerkapcsolat? Miért megy tönkre egy kapcsolat?
- **Emberi kapcsolatok: Hogyan viszonyulunk fogyatékkal élő, ill. a társadalom peremén élő emberekhez?** Tapasztalatok, történetek, előítéletek. Közeledés.
- **Példaképeink, hétköznapi hősök**
Van-e példaképem? Fontos-e, hogy legyen? Bemutatom a példaképemet / egy számomra fontos embert, életútját.
Kik lehetnek ma hősök? Kit tekintek hősnek? Miért?
- **Ünnepeink**
Családi, egyházi és nemzeti ünnepeink; hagyományaink, népszokások; ezek jelentősége
Hogyan őrizzük ezeket a hagyományokat, hogyan ünnepelünk családi körben és nagyobb közösségekben? Ünnepeink határon innen és túl.
- **Fogyasztói társadalom**
Vásárlási szokásaim / szokásaink
Online-vásárlás. Előnyök és hátrányok
Öltözködés: márkás ruhák?
Mit fejez ki az öltözékünk?
Környezettudatos vásárló vagyok-e?
Reklámok és hatásuk
A pénz szerepe a társadalmunkban. Mennyi kell a megélhetéshez, mi számít luxusnak?
Mi a szegénység?
Hogyan tud az állam segíteni rászoruló embereknek?

Tudunk spórolni? Tanulható?

Bankban: számlanyitás

– **Politika a fiatalok életében**

Van beleszólásunk? Választójog. Mit jelent? Élünk vele?

Hogyan, minek alapján tájékozódunk ma hazánk és a nagyvilág eseményeiről?

Választási rendszer Magyarországon és Németországban (vázlatosan). Állam-és kormányfők.

Milyen jelenségek foglalkoztatják ma a fiatalokat? Vitatémák: közlekedés, egészségügy, infrastruktúra, tudományos élet, sport, ...

EU-tagság: Mit jelent számunkra gazdaságilag? Miben segít? Miben gátol?

Mennyire ismerjük a saját történelmünket?

Otthonunk és környezetünk

– **Környezetünk védelme:** globális problémák, lehetséges következmények.

Környezetszennyezés földön, vízben, levegőben – és már az űrben is. Megállítható?

Fenntarthatóság, megújuló energiaforrások. Élhető nagyváros, passzívházak, ...

Megváltoztatható-e a gondolkodásunk?

Környezetvédő szervezetek

Felelősség kérdése

A munka világa

– **Álláslehetőségek**

Végzettség és munkalehetőségek – itthon és külföldön

Érdemes-e külföldön dolgozni? Előnyök és hátrányok. Követelmények, elvárások.

Vannak-e előítéletek az álláskeresőkkal szemben?

– **Munkanélküliség.** Miért veszíti el valaki a munkáját? Milyen okokra vezethető vissza?

Melyek a következményei? Milyen lehetősége van a munka nélkül maradt embereknek a visszatérére? Hogyan tud ebben az állam segíteni?

– **Nyelvismeret**

Idegen nyelvek ismerete. Miért fontos? Milyen területeken hasznosítható?

Életmódunk, egészségünk

– **Egészséges társadalom (?)**

– **Népbetegségek, azok háttere**

- **Állami ellátás vagy magánszektor?**
- **Alternatív gyógyászat**
- Mitől lesz jó a közérzetünk?
- Egészséges táplálkozás: táplálkozási piramis; diéták, fogyókúrák és „jojó”- hatás
- Wellness
- Stressz: okok és következmények; hogyan kezelhető / előzhető meg?
- Alkohol és kábítószer; függőség: okok és következmények; lehetséges kiút
- A sport szerepe az egészség megőrzésében
- Magyarország és Németország: egészséges társadalmak? (statisztikák)
- Mit jelent az egészség? Mit határoznak meg a gének, és mi a környezeti hatások szerepe? (életmód: táplálkozás, mozgás, iskola, munkahely, stressz; családi háttér, társadalmi elvárások, ...) Kinek van felelőssége a fiatalok egészségre nevelésében?
- Mi az érzelmek szerepe a hétköznapijainkban? Sírhatunk? Nevethetünk? Miért fontosak az érzelmek? Kimutathatjuk őket?
- Lehetnek-e álmaink? Mi a jelentőségük?
- **A média szerepe a társadalomban**
- Nyomtatott és elektronikus sajtó. Miről szólnak a napilapok hírei?
- Látszat és valóság: a számítógépek hatása; függőség
- Internetes zaklatás. Megvédhetjük magunkat? Közösségi oldalak: előnyei és veszélyei
- Hogyan befolyásolják az egyes médiumok a hétköznapijainkat?
- Analfabetizmus, funkcionális analfabetizmus

Kultúrák, ha találkoznak

- **Kulturális különbségek a testbeszédben**
- **Ünnepek, hagyományok** itthon és a világ különböző részein

Tudomány, technika

- **Találmányok és felfedezések:** Hatásuk hétköznapijainkra
- **Modern technológia** a hétköznapi élet különböző területein. Tudunk-e élni nélküle? Hogyan bánunk vele?
- **Jövőképünk:** Utópia vagy valóság? Előrejelzések

Művészetek

– Könyvek

Olvasunk-e eleget? Mit? A könyvek jövője. E-book: előnyei és hátrányai
Járunk-e könyvtárba? Milyen a jó könyvtár?
Egy olvasmányélményem. Könyvajánló
Válogatás **eredeti irodalmi** művekből – igény szerint

– Mozi

Járunk-e még moziba? Miért? Miért nem?
Művészmozik vagy multiplex? Különbségek, sajátosságok.
Magyar filmsikerek.
Egy filmélményem. Filmajánló
Kedvenc filmes személyiségem
Mozijegyet vásárolok / rendelek
Válogatás **német filmekből** – igény szerint

– Színház

Milyen szerepe van a színháznak a hétköznapijainkban?
Kedvenc színházam, színdarabom, egy általam kedvelt színházi személyiség
Egy színházi élményem. Értékelés, ajánló
Kedvenc színházi személyiségem
Színházjegyet vásárolok
Iskolai színjátszókör

– Képzőművészet

Mi a múzeumok szerepe? Hogyan lehetnek vonzóak a kiállítások a digitális technika korában minden korosztály számára?
Egy kiállítás élményei
Bemutatom kedvenc műalkotásomat, festőmet
Kiállítások felől érdeklődöm
Virtuális kiállítások, múzeumlátogatások

– A zene szerepe a hétköznapijaimban

Az általam kedvelt zenei műfajok; hangszerek
Mit jelent számomra a zene?
Zenei oktatás az iskolában
Zenei ismereteim
Egy zenei élményem
Kedvenc zenedarabom; kedvenc zenészem

Érettségi vizsgafeladatok szóban és írásban

- Írásbeli feladatsorok: olvasott szöveg értése, hallott szöveg értése, íráskészség
- Nyelvtani ismétlés
- Szóbeli feladatsorok: beszélgetés, képleírás, egy jelenség bemutatása képek alapján, szituációs játékok, vita

Kommunikációs szándékok a 12. osztályban

- beszélgetés elkezdése, téma felvetése, téma váltása, beszélgetés lezárása
 - vita indítása, vezetése, vélemény kérése, érvelés, vita lezárása
 - kérdőívek összeállítása, interjú készítése
 - érdeklődés, kívánság, szándék kifejezése
 - bizonyosság és bizonytalanság kifejezése
 - javaslat, tanács kérése, adása
 - reklamáció, panasz kifejezése, arra reagálás
 - dicséret és kritika kifejezése, arra reagálás
 - érzelmek kifejezése (bosszúság, öröm, bánat, ...)
 - telefonbeszélgetés: állás felől érdeklődés, információ kérése és adása telefonon
 - esemény-és cselekvéssor leírása
 - kiselőadás formai és tartalmi követelményei: bevezetés, előre-és visszautalások, érvelés, magyarázat, figyelem fenntartása, előadás lezárása
 - magánlevél formai és tartalmi követelményei
 - hivatalos levél formai és tartalmi követelményei: panaszlevél, érdeklődő levél, olvasói levél, motivációs levél
 - rövid kritikai írás, kommentár (diákújság számára)
 - statisztika, diagramok értelmezése
-

Nyelvtani fogalomkörök a 12. osztályban

- **Objektivitás** kifejezése jelenben és múltban: **Konjunktív I.**
 - **Vonzatos melléknevek**
 - **Melléknévi igenevek**
 - **Graduierende Adjektive** (sehr, ausgesprochen, ziemlich, echt, furchtbar, unheimlich,...)
 - **Elváló és nem elváló igekötők**; igekötők, melyek jelentéstől függően elválnak vagy nem: (durch-, über-, um-, wieder-, unter-, über-)
 - **Igék különböző igekötőkkel**
 - **Vonzatos igék**
 - **Műveltetés**
 - **Következtető kapcsolatok** (so ...dass, so dass .., folglich, also, deshalb ...)
 - **Állandósult szókapcsolatok**
 - **Szólások, közmondások**
 - **Igeidők használata** (ismétlés)
 - **Összetett főnevek** (ismétlés)
 - **Szórend, határozók sorrendje a mondatban** (ismétlés)
 - **Előjárósók** (ismétlés)
 - **Mellé-és alárendelő összetett mondatok** (ismétlés)
 - **Konjunktív II.** (ismétlés)
 - **Vorgangspassiv, Ersatzformen / Zustandspassiv** (ismétlés)
 - **Melléknévragozás** (ismétlés)
 - **Partizip I., Partizip II., Gerundiv** (ismétlés)
 - **Tagadás** (ismétlés)
-
-

Elvárt nyelvi készségek a 12. osztály végén

- A 12. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy bátran nyúljanak a legkülönbözőbb autentikus szövegfajtákhoz. Legyenek képesek a számukra kevésbé ismert problémakörökben íródott, hosszabb, összetettebb **szövegeket** is **megérteni**. Legyenek képesek azok lényeges információinak alapján jegyzetet, vázlatot készíteni, továbbá a jegyzeteik alapján rekonstruálni az olvasott szöveget.
Azt várjuk, hogy az olvasott szövegben vegyék észre direkt módon meg nem jelenő, mögöttes tartalmakat, és ezekről tudjanak önálló véleményt formálni. Azt várjuk, hogy spontán tudják kommentálni az olvasott szöveget.
Azt várjuk, hogy ne okozzon gondot az ismeretlen lexikai elemek jelentésének kikövetkeztetése a szövegösszefüggés alapján.
A diákok legyenek képesek hosszabb lélegzetű irodalmi műveket (elsősorban elbeszélések, kisregények) eredetiben olvasni.
Tudják megbízhatóan használni az egynyelvű szótárt; tudjanak célirányosan, hatékonyan keresni információkat, segítséget Interneten. Legyenek képesek részleteiben is követni a napi aktuális híreket.
- A 12. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy legyenek képesek hosszabb lélegzetű, köznapi nyelven **hallott**, normál beszédtempójú autentikus **szöveget** – párbeszéd, monológok - részleteiben is megérteni, önállóan jegyzeteket készíteni. Jegyzeteik alapján tudják rekonstruálni és kommentálni a hallottakat.
Azt várjuk, hogy a napi aktualitások összefüggéseinek megértése (híradó) ne okozzon gondot.
- A 12. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy legyenek képesek különböző típusú **szövegek alkotására**: beszámoló, személyes és hivatalos levél, olvasói levél, kritikai írás, kommentár, ... Alkalmazzák változatosan a szövegösszetartó elemeket, ezek segítségével legyenek képesek gondolataikat rendezetten, árnyaltan kifejezni.
Legyenek stilisztikailag is igényesek, tudjanak hasonló tartalmakat különböző nyelvtani és lexikai elemek segítségével kifejezni.
Legyenek képesek az általuk írt szövegben véleményüket árnyaltan, tisztán, világosan megfogalmazni, álláspontjukat megvédeni. Legyenek képesek mások véleményét kifejezni, azt kommentálni, minősíteni. Legyenek képesek érzelmek árnyalt kifejezésére. Tudjanak esemény-és cselekvéssorokat árnyaltan leírni, azokat minősíteni, valamint ok-okozati, időbeli összefüggéseket kifejezni. Legyenek képesek a szöveg stílusát nem csak a mindenkori szituációhoz, de az olvasó személyéhez is igazítani.
- A 12. osztály végére a diákoktól azt várjuk, hogy rendelkezzenek a hétköznapi életben előforduló **beszédszándékok** kifejezésére szolgáló eszközök széles választékával. Ezek segítségével a mindenkori beszédhelyzetnek megfelelően, tisztán fejezzék ki magukat.
Legyenek képesek általánosítani, őket személyesen nem érintő problémakörökben is spontán véleményt nyilvánítani, konkrét helyzetektől elvonatkoztatni. Törekedjenek mindezt folyékonyan, akadozás nélkül, nyelvtanilag korrektül, lehetőleg hiba nélkül tenni.
Legyenek képesek saját hibáikat beszéd közben javítani. Tudjanak vitát indítani, magukhoz ragadni a szót, a vita menetét befolyásolni, vitát lezárni.
Legyenek képesek számukra ismert témában összefüggő, logikusan felépített előadást tartani.
- **Elvárt szint a 12. osztály végére: B2/C1**

Mellékletek

I. Kommunikációs szándékok jegyzéke 9-12. osztályban

Társadalmi érintkezéshez szükséges kommunikációs szándékok

megszólítás	Entschuldigung; Entschuldigen Sie (mich), bitte; Verzeihung...
köszönés, elköszönés, üdvözlét átadása	Guten Morgen! Guten Tag! Grüß Gott! Grüß dich! Hallo! Auf Wiedersehen! Tschüs! Bis gleich / bald! Bis morgen! Wir sehen uns ... (Bestellen Sie) schöne Grüße an ... ! Kommen Sie gut nach Hause!
bemutató, bemutatkozás, arra reagálás	Das ist Kennen Sie .../ Kennst du ...? Ich möchte ... vorstellen. Erlauben Sie mir, ... vorzustellen. Freut mich. Angenehm. Ich heiße...; Ich bin ...; Mein Name ist ...; Wer sind Sie / bist du? Wie heißen Sie / heißt du? Wie ist Ihr / dein Name? Sind Sie ... / Bist du ...?
telefonálásnál bemutatkozás és elköszönés	Guten Tag, das ist .../ ich bin Ich möchte (mit) ... sprechen. Könnte ich bitte Frau / Herrn ... sprechen? Verbinden Sie mich bitte mit ...! Auf Wiederhören! Tschüs!
személyes és hivatalos levélben megszólítás és elbúcsúzás	Liebe(r)..., Sehr geehrte(r) ..., Viele Grüße / Liebe Grüße Dein(e)... Mit freundlichen Grüßen
érdeklődés hogylét iránt és arra reagálás	Wie geht's dir / Ihnen? Danke, prima / toll / ausgezeichnet / (sehr) gut / es geht / nicht so gut / gar nicht gut / miserabel. Und dir / Ihnen? Was fehlt Ihnen / dir? Es geht mir Ich fühle mich Ich habe ... schmerzen. ... tut mir weh.
engedélykérés és arra reagálás	Kann ich ...? Darf ich ...? Ja, bitte. Bitte sehr. Natürlich.
köszönet és arra reagálás	Danke (schön)! Vielen Dank. Danke für Ich bedanke mich bei Ihnen für die Hilfe. Bitte. Nichts zu danken. Gern geschehen. Keine Ursache.
panasz kifejezése udvariasan és udvariatlanul	Entschuldigen Sie, ich möchte mich bei Ihnen darüber beschweren, dass Ich muss Ihnen leider sagen, dass Mit ... bin ich nicht zufrieden. ... lässt zu wünschen übrig. Es stört mich sehr, dass Das ist eine Unverschämtheit / Frechheit! Jetzt habe ich

	wirklich die Nase voll! Langsam habe ich genug von Jetzt reicht es!
bocsánatkérés és arra reagálás	Entschuldigung! Entschuldige(n Sie) (mich) bitte. Entschuldigen Sie bitte (die Störung). Ich bitte Sie um Entschuldigung. Verzeihung. Das tut mir wirklich Leid. Es soll nicht wieder vorkommen. Ich werde selbstverständlich Kein Problem. Bitte.
gratuláció, jókívánságok és arra reagálás	Herzlichen Glückwunsch zum...! Fröhliche Weihnachten und ein glückliches Neujahr! Frohe Ostern! Viel Spaß! Viel Glück! Gute Fahrt! Gute Reise! Guten Flug! Hals- und Beinbruch! Komm gut nach Hause! Alles Gute zu ...! Guten Appetit! Prost! Zum Wohl! Prost Neujahr! Gute Besserung! Danke. Vielen Dank. Danke, gleichfalls. Danke, das wäre wirklich nicht nötig gewesen. Danke, Glück kann ich wirklich gut gebrauchen. Danke, das ist sehr nett von Ihnen / dir.
Együttérzés kifejezése	Mein Beileid.

Érzelmek kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

sajnálkozás	Es tut mir (sehr, wahnsinnig, wirklich) Leid. Ich bedaure es sehr. Leider Du Arme(r)! Du Ärmste(r)! Oh, du meine Güte!
öröm	Es freut mich, Ich freue mich, dass... . Toll! Super! Prima! Klasse! Das ist doch fantastisch!
elégedettség, elégedetlenség	Es ist prima, super, ... dass... Das hört sich wirklich gut an! Schade, dass... .
hála	Ich bin Ihnen sehr dankbar.
csodálkozás	Oh, das ist aber ! Wirklich? Na so was! Das gibt's doch nicht! Das kann doch nicht wahr sein!
remény	Ich hoffe, ...! Hoffentlich
bánat, vigasztalás	Schade, dass... . Beruhigen Sie sich, bitte! / Beruhige dich, bitte! Schon gut! Ich will doch nur dein Bestes!
bosszúság és arra reagálás	Das ist aber schlimm! Das ist doch das Letzte! Jetzt reicht's! Es ärgert mich sehr, dass Ich ärgere mich darüber, dass So eine Frechheit! So ein Mist! Ich habe dir doch schon hundert Mal gesagt, dass Musst du denn immer ... , Wie oft muss ich dir noch sagen, dass ... ? Das darf doch wohl nicht wahr sein! Dir kann man aber nichts recht machen! Kannst du endlich mal damit aufhören? Immer machst du Probleme, wo gar keine sind! Jetzt reg dich doch nicht auf!

Személyes beállítódás és vélemény kifejezésére szolgáló kommunikációs szándékok

véleménykérés és arra reagálás, véleménynyilvánítás	Was meinst du / meinen Sie über ...? Was halten Sie / hältst du von ...? Glauben Sie / Glaubst du, dass ...? Was denken Sie / denkst du über ...? Wie finden Sie / findest du ...? Welcher Meinung sind Sie / bist du über ...? Ich glaube / meine / finde / denke, dass Meiner Meinung nach Ich bin der Meinung / der Ansicht, dass
valaki igazának az elismerése és el nem ismerése	Da haben Sie / hast du (nicht) Recht. Du spinnst wohl!
egyetértés, egyet nem értés, részbeni egyetértés, meggyőződés, kételkedés	Ja, das stimmt./ Das hört sich echt gut an! Ja, das finde ich auch. Da bin ich (nicht) einverstanden. Da haben Sie / hast du Recht! Genau! Nein, das stimmt nicht. Das ist doch nicht richtig! Das sehe / meine ich auch so / anders. Da teile ich Ihre / deine Meinung / nicht. Sie sehen die Sache nicht ganz richtig. Also, so kann man das nicht sagen. Vielleicht habe ich mich nicht klar genug ausgedrückt. Ich finde das Argument, ... nicht überzeugend. Also, ich bezweifle, dass ... Ich glaube kaum, dass ... Ich bin dafür / dagegen, dass ... Das stimmt, aber ... Kann sein, aber Sind Sie / Bist du da wirklich sicher? Da habe ich Bedenken. Vielleicht haben Sie / hast du Recht, aber Sie mögen Recht haben, aber ...Es ist doch ganz klar, dass Ich bin (mir dessen) ganz sicher, dass Ich bin fest davon überzeugt, dass
érdeklődés, érdektelenség	Ich interessiere mich für ... (nicht). Ich mag (nicht) Ich habe (kein) Interesse an Ich ... (un)gern macht mir (keinen) Spaß. Das ist mir doch ganz egal.
tetszés, nem tetszés	Das gefällt mir sehr gut / gar nicht. Das finde ich super / toll / prima / toll / langweilig / hässlich / altmodisch / zu ... sehr ... ziemlich ... total ... ganz ... wirklich ...
akarat, kívánság, képesség, szükségesség, lehetőség, kötelezettség	ich will, ich möchte, ich kann, ich muss, ich darf, ich würde gern ..., ich hätte gern ... Ich habe die Absicht / den Wunsch, Es ist durchaus möglich, dass Zu ... bin ich (nicht) fähig. Es ist nötig / unentbehrlich,
ígéret, szándék, terv	Ich will..., ich möchte ..., ich habe vor, ... ich habe die Absicht, Ich habe mir vorgenommen,Das mache ich schon.
dicséret, kritika	Klasse! Fantastisch! Prima! Super! Spitze, gut gelaufen! Blödsinn. Quatsch.
érdeklődés értékítélet, kívánság, preferencia iránt	Kann ich Ihnen helfen? Und was wünschen Sie? Sie wünschen bitte? Was darf es sein? Wünschen Sie noch

	etwas? Haben Sie noch einen Wunsch? Sonst noch etwas? Darf 's sonst noch etwas ein? Kann ich noch etwas für Sie tun? Möchtest du / Möchten Sie ein_ ...? Nehmen Sie doch ...! Möchten Sie ...oder lieber...? Was hätten Sie / hättest du lieber: ... oder ...?
--	--

Információcseréhez kapcsolódó kommunikációs szándékok

dolgok, személyek megnevezése, leírása	Das ist / Das sind (kein_) / ist / hat / trägt / kostet / ... Er / sie ist bekannt für ...
események leírása	zuerst ...dann ...(kurz)danach ... anschließend ...später...zuletzt ... / gleichzeitig ... inzwischen ...währenddessen ... Es war einmal...
grafikonok, statisztikák leírása	Die Grafik / die Abbildung / Die Statistik zeigt, Die Grafik gibt Informationen über Aus der Statistik geht hervor, dass Der Grafik kann man entnehmen, dass ... Interessant an dieser Abbildung ist, dass Laut Statistik ... Seltsam finde ich, dass Bei uns ist es ganz anders; Im Vergleich zu ... Im Gegensatz zu ... Anders als die Deutschen sind wir ... 25 Prozent / die Hälfte / zwei Drittel / fast, genau, über ein Viertel der / des
információkérés, információadás	Können Sie mir bitte sagen...? Ich möchte wissen, fragen, Sagen Sie mir bitte,Wissen Sie vielleicht, ...? Ich möchte mich danach erkundigen, Informieren Sie mich bitte über Bitte teilen Sie mir mit,
igenlő vagy nemleges válasz	Ja. Genau. Eben. Nein. Leider nicht.
tudás, nem tudás	Ich weiß, dass Das weiß ich leider nicht. Keine Ahnung! Das habe ich nicht gewusst.
bizonyosság, bizonytalanság, sejtés	Ich weiß es (nicht) genau. / Ich bin mir (nicht) sicher, ob Ich weiß es nicht so recht. Ich kann mir vorstellen, dass Es ist vorstellbar, dass VielleichtEs scheint, als ob ... Es siehst so aus, als ob ... Vermutlich ... Das ist wahrscheinlich ...Das könnte ... sein. ...Ich habe den Eindruck, ...
valami ismerete, nem ismerete	Ich kenne ... (nicht).kommt mir (nicht) bekannt vor.
emlékezés, nem emlékezés	Ich erinnere mich an ... / Daran kann ich mir nicht mehr erinnern. / Das habe ich leider schon vergessen. / Das ist mir leider entfallen.

A partner cselekvését befolyásoló kommunikációs szándékok

kérés	Können Sie bitte / Kannst du bitte...? Würden Sie bitte ... / Würdest du bitte ... ?
tiltás, felszólítás Sie bitte ...! Hier dürfen Sie nicht ...! Du darfst nicht Es ist verboten / nicht erlaubt, Sie sollen ... / Du sollst
segítségkérés és arra reagálás, segítség felajánlása	Können Sie mir bitte (bei ...)helfen? Kannst du mir (bei ...) helfen? Ja, gerne. / Ich kann Ihnen leider nicht helfen! Kann ich Ihnen helfen? Kann ich Ihnen behilflich sein?
javaslat és arra reagálás	Möchten Sie ...? / Möchtest du...? Wir könnten Sie sollten / du solltest auf jeden Fall Wie wäre es mit ...? Wie wäre es, wenn ...? Sie / Wir sollten Was halten Sie von ...? Wir könnten uns vielleicht darauf einigen, dassIch mache Ihnen ein Angebot: Versuchen Sie es mal mit ... Ja, gerne! Ja, Sie haben Recht / du hast Recht. Das hört sich aber gut an! Das wäre eine Möglichkeit. Das wäre nicht schlecht! Darüber kann man reden. Ja, das werde ich tun. Na gut, im Grunde finde ich ... Ich weiß nicht so recht. Da würde ich lieber Da bin ich anderer Meinung. Ich denke, es ist sinnvoller, wenn Wäre es nicht besser, wenn ...? Vielleicht sollten wir lieber An Ihrer / deiner Stelle würde ich ...
meghívás és arra reagálás	Hast du schon für ... etwas vor? Hast dufrei? Hättest du Lust, ...? Ich lade dich ...ein. Kommst du mit? Passt es dir? Ich würde mich freuen, wenn Sie sind / Du bist herzlich eingeladen. Lasst uns ... feiern! Es wäre schön, wenn Klar, dass ich komme. Natürlich komme ich. Super Idee! Da passt es mir auch. Sei mir bitte nicht böse, aber Tut mir Leid, da geht es nicht. Da passt es mir leider nicht. Da muss / möchte ich Nächstes Mal vielleicht. Ein anderes Mal vielleicht.
kínálás és arra reagálás	Nehmen Sie / Nimm doch! Möchten Sie / Möchtest du ? Bediene dich / Bedienen Sie sich, bitte! Ja, gerne. Nein, danke.
tanács kérése	Kannst du mir helfen? Können sie mir bitte helfen? Was würdest du / würden Sie an meiner Stelle tun? Was können Sie mir empfehlen? Was würden Sie mir vorschlagen?

Interakcióban jellemző kommunikációs szándékok

visszakérdezés, ismétléskérés	Entschuldigung, wie bitte? Noch einmal, bitte langsam! Wiederhole(n Sie) bitte! Entschuldigung, ich habe es nicht mitbekommen / mitgekriegt. Würden Sie es mal bitte wiederholen? Wie meinen Sie / meinst du das? Was verstehen Sie / verstehst du darunter? Was meinen Sie / meinst du damit?
nem értés	Entschuldigung, ich verstehe Sie nicht / ich habe es nicht verstanden.
betűzés kérése, betűzés	Buchstabiere(n Sie) bitte. Wie schreibt man das? Könnten Sie buchstabieren?
felkérés lassabb, hangosabb beszédre	Noch einmal, bitte langsam! Können Sie / Kannst du bitte mal langsamer sprechen?
beszélési szándék jelzése, téma bevezetése	Da möchte ich sagen, dass Es geht / handelt sich um Folgendes: ... Im Grunde geht es um die Frage: ... Allgemein kann man feststellen, dass ... Heutzutage ist es für viele Menschen wichtig, ... Dabei fällt mir gerade ein, dass... Darf ich etwas dazu sagen: ... Ich würde gerne etwas dazu sagen: Ich möchte hinzufügen, dass ...
megerősítés	Eben! Genau! Ja, das stimmt. Darum geht's! Aber natürlich!
témaváltás, beszélgetés lezárása, összegzése	Und was sagen Sie / sagst du zu...? Nun, so viel für heute. Wir sollten jetzt langsam zum ende kommen. Zum Schluss kann man festhalten, dass ... Alles in allem Insgesamt Also, ich muss sagen, Sie haben mich nicht überzeugt.

II. Nyelvtani fogalomkörök és nyelvi kifejezései 9-12. osztályban

Fogalomkörök		Nyelvi kifejezőeszközök	
Cselekvés, történet, létezés kifejezése			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ sein, ▪ es gibt 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er ist heute Abend zu Hause. ▪ In unserer Stadt gibt es keine U-Bahn.
	jelenben	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Präsens <p>Vokalwechsel</p> <p>Verben mit trennbaren Vorsilben</p> <p>Verben mit untrennbaren Vorsilben</p> <p>Verben mit trennbaren und untrennbaren Vorsilben</p> <p>Nomen – Verb – Verbindungen und einfache Verben</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er schläft immer noch. ▪ Mutti liest den Kindern ein Märchen vor. ▪ Ich besuche die 10. Klasse des Gymnasiums. Die Kinder erzählen von der Schule ▪ Er hat eine Straßenlaterne umgefahren. Er hat die Stadt mit dem Fahrrad umfahren. ▪ Er übte an meiner Methode Kritik. = Er kritisierte meine Methode. Er traf die Entscheidung, ins Ausland zu ziehen. = Er entschied sich, ins Ausland zu ziehen.

	múltban	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perfekt ▪ Präteritum ▪ Plusquamperfekt 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gestern sind wir ins Kino gegangen. ▪ Die Opposition kritisierte die Maßnahmen der Regierung. ▪ Sie heirateten, nachdem sie 5 Jahre zusammen gelebt hatten. Sobald ich das Ergebnis erfahren hatte, rief ich meinen Freund an. Er bestand die Prüfung. Zuvor war er zweimal durchgefallen.
	jövőben	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Futur I. ▪ Präsens mit temporalen Angaben 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Es wird die ganze Woche regnen. ▪ Übermorgen fahre ich nach Graz.
	visszahatás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sich - Verben 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ich kämme mich. Ich kämme mir die Haare. ▪ Ich freue mich über das Geschenk. ▪ Er hat sich schon an den Lärm gewöhnt.
	személytelenség	<ul style="list-style-type: none"> ▪ es 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Es ist kalt. ▪ Es blitzt und donnert. ▪ Es geht um ... ▪ Es tut mir Leid, dass... ▪ Mach's dir bequem! ▪ Du hast es gut!
	passzív szemlélet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vorgangspassiv (Präsens, Imperfekt, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur 1.) ▪ Zustandspassiv ▪ Konkurrenzformen des Vorgangspassivs <p>sich lassen + Inf. sein + zu + Inf.</p> <p>-bar / -lich</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er wurde von seinem Vater am Flughafen abgeholt. ▪ Die Tür ist geschlossen ▪ Die Aufgabe lässt sich leicht lösen. Die Aufgabe ist leicht zu lösen. Der Aufsatz ist bis Montag abzugeben. Die Aufgabe ist leicht lösbar.

		Gerundiv Funktionsverbgefüge	eine leicht zu lösende Aufgabe der bis Montag abzugebende Aufsatz Seine Leistung findet bei allen Anerkennung.
Birtokviszony kifejezése			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Genitiv von Nomen ▪ von + Dativ / -s ▪ gehören + Dativ ▪ haben ▪ Possessivartikel ▪ Possessivpronomen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Die Mutter meines Freundes ▪ Das Ferienhaus von meinem Freund / das Fahrrad von Karl / Karls Fahrrad ▪ Das Buch gehört mir. ▪ Ich habe über 50 DVD - s. ▪ seine Filme, mein Ausweis ▪ Sind das deine Schuhe? – Ja, das sind meine.
Térbeli viszonyok kifejezése			
	Irány-és helymeghatározás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lokaladverbien ▪ Lokale Präpositionen mit dem Dativ ▪ Lokale Präpositionen mit dem Akkusativ ▪ Lokale Präpositionen mit dem Genitiv 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hier, dort, da, links, rechts oben, unten, hinten, vorn, drüben, nebenan, draußen, drinnen, Komm rein! Er klettert den Baum hinauf. ▪ Er nimmt die Milch aus dem Kühlschrank Ich komme vom Arzt. Wir fahren zu unseren Verwandten. Gegenüber der Schule liegt eine Post. Von hier aus hat man einen herrlichen Blick auf die Stadt. Müllheim liegt bei Freiburg. Er arbeitet bei Siemens. Gehen Sie geradeaus, bis zur Kirche ▪ Er fuhr gegen einen Baum. Er geht jeden Tag durch den Wald nach Hause. Er geht um das Denkmal (herum). Sie gingen den Fluss entlang. ▪ Das Ticket gilt nur innerhalb der Stadtgrenze. Er wohnt außerhalb der Stadt.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wechselpräpositionen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ich lege das Buch auf den Tisch. – Das Buch liegt auf dem Tisch
Időbeli viszonyok kifejezése			
	Gyakoriság	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wie oft? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ immer, fast immer, meistens, oft, regelmäßig, manchmal, nur selten, fast nie, nie einmal die Woche, .. jeden Abend, jeden Sommer, .. alle 5 Minuten montags, nachmittags, .. täglich, ..
	Időtartam	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wie lange? Seit wann? Bis wann? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2 Stunden, eine Woche, 5 Monate von Montag bis Freitag den ganzen Tag seit gestern bis morgen, bis zum Wochenende von dieser Woche an innerhalb eines Monats außerhalb der Sprechstunde zwischen Weihnachten und Ostern während der Woche
	Időpont	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wann? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ gleich, sofort, heute, morgen, gestern, früher, damals, unlängst, kürzlich, gerade, spätestens, bald, ... ▪ um 6 Uhr ▪ am Montag, .. ▪ am Morgen, .. ▪ am Montagabend, .. ▪ am 15. März ▪ 2011 / Im Jahre 2011 ▪ diese Woche, ..

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ nächsten Monat, .. ▪ letztes / voriges Jahr, .. ▪ in 2 Stunden, in 3 Tagen, ... ▪ ab übermorgen ▪ beim Joggen
	Időbeli egymásutániség	<p>temporale Konjunktionen, temporale Adverbien, temporale Präpositionen</p> <p>Gleichzeitigkeit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konjunktionen <p>▪ Adverbien</p> <p>▪ Präpositionen</p> <p>Vorzeitigkeit, Nachzeitigkeit</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konjunktionen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Als ich ein kleines Kind war, hat mir meine Mutti immer Märchen vorgelesen. Immer wenn er nach München fährt, besichtigt er das Deutsche Museum. Während du einkaufst, räume ich die Wohnung auf. Solange es so kalt ist, können wir nicht zum Strand gehen. Seit(dem) er einen Unfall hatte, setzt er sich nicht ans Steuer. Er spielte Fußball, bis es dunkel wurde. ▪ Kauf bitte ein, inzwischen räume ich die Wohnung auf. Er schreibt an seiner Diplomarbeit. Gleichzeitig arbeitet er schon bei einer Firma. ▪ Während der Fahrt darf man nicht rauchen. Der Ungar spricht beim Essen nicht. Er lebt seit seiner Geburt auf dem Lande. ▪ Nachdem er sein Studium abgeschlossen hatte, bewarb er sich bei einer internationalen Firma um eine Stelle. Sobald ich die Zeitung gelesen habe, helfe ich dir.

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adverbien ▪ Präpositionen 	<p>Wasch dir bitte die Hände, bevor du dich an den Tisch setzt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zuerst wasche ich mich, danach / anschließend / nachher frühstücke ich. Schließlich / zuletzt ziehe ich mich an. Du kannst dich an den Tisch setzen, aber vorher / zuvor sollst du dir die Hände waschen. ▪ Nach dem Frühstück zieht er sich an. Vor dem Essen wasche ich mir die Hände.
Mennyiségi viszonyok kifejezése			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kardinalzahlen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ eins, zwei, eine Million, ▪ ein Film aus den Fünzigern ▪ Zehntausende nahmen an der Demonstration teil ▪ Die Vorstellung beginnt um 19 Uhr.
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ordinalzahlen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ der / die / das / erste, zweite ... ▪ Heute haben wir den dritten Oktober ▪ Wir arbeiten zu zweit / zu dritt.
	Határozott mennyiségek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maßeinheiten, Verpackungen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ein Kilo Brot ▪ ein Pfund Käse ▪ 200 Gramm Wurst ▪ ein Liter Milch ▪ ein Kasten Bier ▪ eine Flasche Orangensaft ▪ ein Glas Mineralwasser ▪ eine Tasse Tee ▪ eine Dose Tomaten ▪ eine Packung Erdnüsse ▪ eine Schachtel Pralinen

			<p>ein Paket Waschpulver eine Tüte Milch eine Tafel Schokolade ein Viertel Wein eine Portion Pommes ein Teller Suppe ein Esslöffel Zucker,...</p>
	Határozatlan mennyiségek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indefinitpronomen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ viel Zeit; viele Bücher wenig Geduld; wenige Schüler Er weiß alles / nichts. einige Kinder nur noch ein bisschen Geld ein paar Regentropfen manche Kollegen alle Aufsätze; wir alle mehrere Stunden eine Menge Zeit Kennst du einen guten Zahnarzt? – Ja, ich kenne welche.
Minőségi viszonyok kifejezése			

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prädikative Adjektive ▪ Partizip als Adjektiv ▪ Gerundiv ▪ Adjektivdeklination ▪ Präpositionales Attribut ▪ Vergleiche: Komparativ und Superlativ ▪ Wortbildung 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er ist mit der Arbeit zufrieden. ▪ die alles entscheidende Frage, eine gespeicherte Datei ▪ die einzunehmenden Tabletten ▪ der grüne Zweig, dieser blaue Himmel, jener alte Baum, jedes einzelne Blatt, alle guten Ideen, manche schönen Minuten, solche groß angelegten Pläne In welchem Haus wohnt er? In diesem alten. ▪ französischer Wein, viel frisches Wasser, einige fehlerhafte Sätze, mehrere positive Bemerkungen Was für Kaffee trinkst du gern? – Türkischen. ▪ sein eigener Computer, kein einziges Wort, mit einem neuen Gerät Was für eine Lampe möchtest du kaufen? – Eine moderne. ▪ Der Mann da mit den schwarzen Haaren ist mein Onkel. ▪ Das Fahrrad ist langsamer als das Auto / Das Fahrrad ist ein langsames Verkehrsmittel als das Auto ▪ etwas / ein bisschen, / viel, erheblich, / bedeutend langsamer als... ▪ Ich stehe so früh auf wie meine Eltern ▪ genauso / ebenso / doppelt so ... wie ... ▪ Deutsch ist nicht die schwierigste Sprache der Welt ▪ Am liebsten liest er Abenteuerromane ▪ Je mehr Süßigkeiten er isst, desto dicker wird er. ▪ Er wohnt in einem der ältesten Häuser der Stadt
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Graduierende Adjektive (Adjektive, Adverbien, Zusammensetzungen) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tag – täglich, Witz – witzig, Himmel – himmlisch, essen – essbar, Kopf – kopflös, Erfolg – erfolgreich., Anspruch – anspruchsvoll, ... ▪ eine ausgesprochen lange Nase, außerordentlich schön, sehr spannend, ganz schnell, ungewöhnlich nervös, besonders sparsam, ziemlich viel, zu teuer, recht stark, gar nicht interessant, überhaupt nicht gemütlich hochaktuell, bildschön, nagelneu, stockdunkel, steinreich, ...
Modalitás kifejezése			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modalverben: mögen, können, wollen, müssen, sollen, dürfen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Das kleine Kind kann schon sprechen Darf ich mich hier setzen? Es ist schon spät, ich muss gehen. Der Arzt sagte, du sollst im Bett bleiben. Soll ich dir helfen? Du solltest mehr Sport treiben. Er will nächstes Jahr nach Italien fahren. Magst du lesen? Möchten Sie vielleicht eine Tüte?

		<ul style="list-style-type: none">▪ Alternativen zu den Modalverben ▪ Modalverben subjektiv ▪ sehen, hören ▪ Modalwörter	<ul style="list-style-type: none">▪ Es ist notwendig, Geld zu sparen. Er hat viel zu tun. Ich habe dir etwas Wichtiges zu sagen. Du brauchst keine Angst zu haben. Der Kranke ist sofort zu operieren. Er ist nicht fähig, allein diese Arbeit zu machen. Er hat die Möglichkeit, im Sommer eine Rundreise zu machen. Diese Aufgabe ist leicht zu lösen. Es ist verboten, hier zu parken. Die Ausstellung scheint den Kindern gefallen zu haben. Es ist empfehlenswert, regelmäßig zu joggen. Er hat vor, eine neue Wohnung zu kaufen. Ich hätte gern ein Kilo Äpfel. ▪ In unserer Straße soll gestern ein Unfall passiert sein. Er will alles genau gesehen haben. In der Nacht muss es geregnet haben. Er könnte / dürfte schon verreist sein. ▪ Ich sehe die Kinder auf dem Spielplatz spielen. Hast du die Kinder singen hören? ▪ Vermutlich ist er verreist. Hoffentlich kommt meine Freundin morgen. Leider ist sie nicht gekommen.
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Modalpartikeln ▪ Futur I. ▪ Futur II. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eigentlich wollte er heute abreisen. Das weiß ich ja schon! Nimm doch noch ein Stück Kuchen! Was gibt es denn zum Mittagessen? ▪ Mein Bruder wird schon zu Hause sein. = Wahrscheinlich ist er schon zu Hause. ▪ Er wird die E-Mail schon bekommen haben. = Wahrscheinlich hat er die E-Mail bekommen. Nächste Woche um diese Zeit werde ich den Test schon geschrieben haben.
	Irrealitás	Konjunktiv II. : <ul style="list-style-type: none"> ▪ Würde-Form ▪ Irreale Konditionalsätze ▪ Irreale Vergleichssätze ▪ Wunschsätze ▪ fast, beinahe ▪ ohne dass, anstatt dass 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ich würde jetzt am liebsten schlafen. ▪ Wenn ich schon volljährig wäre, hätte ich Stimmrecht. = Wäre ich schon volljährig, so ... ▪ Er tut so, als ob / als wenn er alles wüsste. = Er tut so, als wüsste er alles. ▪ Wenn ich doch auch mit nach Frankreich hätte fahren können! = Hätte ich doch mit nach Frankreich fahren können! ▪ Fast hätte ich vergessen: ... Beinahe wäre er vom Pferd gefallen. ▪ Er ging hinaus, ohne dass ich es gemerkt hätte. Er lief weg, anstatt dass er mir geholfen hätte
	Objektivitás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konjunktiv I. Präsens, Perfekt, Futur I. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Der Minister sagte, er tue alles, um die Steuern zu senken. Der Augenzeuge sagte, er habe den Täter gut beobachten können.

			Er sagte, er würde sich schon um alles kümmern. Der Reporter fragte den Experten, wann die neuen Ergebnisse veröffentlicht würden.
	Műveltetés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lassen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er lässt (seinen Bekannten) das Gerät reparieren. ▪ Wir haben uns (von unserem Bekannten) abholen lassen.
	Felszólítás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wortfolge ▪ Imperativ ▪ Futur 1. ▪ sollen ▪ Indikativ ▪ Konjunktiv II. ▪ Konjunktiv I. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nehmen Sie bitte Platz! Gehen wir ins Kino! ▪ Sei bitte vorsichtig! Lies bitte den Text! Gebt mir bitte noch eine Chance! ▪ Du wirst jetzt schlafen gehen! ▪ Der Arzt sagt, ich soll viel heißen Tee trinken. ▪ Du räumst jetzt auf! ▪ Könnten Sie mir bitte helfen? Würdest du bitte mal das Fenster aufmachen? Du solltest mehr Sport treiben. ▪ Man nehme 1 kg Kartoffeln, ...
Esetviszonyok		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kasus: Nominativ, Akkusativ, Dativ, Genitiv ▪ n-Deklination ▪ Verben mit festen Präpositionen ▪ Adjektive mit festen Präpositionen ▪ Nomen –Verb – Verbindungen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ der Mann, (für) den Mann, meinem Mann, der Job dieses Mannes ▪ der Neffe, den Neffen, dem Neffen, des Neffen ▪ Er denkt schon an die Ferien. Ich kann nicht auf die Süßigkeiten verzichten. Er besteht auf seinen Vorstellungen. ▪ Er ist stolz auf seine Ergebnisse. Wir sind alle beunruhigt über seinen Gesundheitszustand. Wer war schuld am Unfall? ▪ Die Studenten haben Kritik an der Vorlesung geübt. Er stellte einen Antrag auf ein Stipendium.

logikai összefüggések kifejezése			
	Mellérendelő kapcsolatok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ adversativ / konzessiv ▪ alternativ ▪ kausál ▪ temporal ▪ konsekutiv 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ich kenne alle Wörter, aber ich verstehe den Satz nicht. Ich kann ihn nicht leiden, trotzdem lade ich ihn ein. Zwar hatte er große Schmerzen, aber er ging nicht zum Arzt. ▪ Kommst du mit oder bleibst du zu Hause? Entweder kommt er heute oder er kommt überhaupt nicht. Er war weder zu Hause, noch konnten wir ihn im Büro erreichen. Wir bleiben nicht zu Hause, sondern wir besichtigen die neue Ausstellung. Sie sollen sich nicht nur gesund ernähren, sondern auch regelmäßig Sport treiben. Einerseits verdient er ein Vermögen, andererseits kann er das Leben nicht genießen. Mal regnet es, mal scheint die Sonne. ▪ Er geht heute nicht in die Schule, denn er ist krank. Er hatte seinen Pass verloren, darum / deshalb / daher ging er zur Polizei. ▪ Es blitzte und donnerte, dann / danach begann es zu regnen. Ich hole das Auto von der Werkstatt ab, inzwischen kannst du schon den Koffer packen. ▪ Das Geschäft war zu, also konnte ich nicht einkaufen.
	Alárendelő kapcsolatok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kausalsatz 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er bleibt heute zu Hause, weil er krank ist. Da er krank ist, bleibt er heute zu Hause.

		<p>Mit Präpositionalausdrücken</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Subjektsatz ▪ Objektsatz ▪ Temporalsatz Gleichzeitigkeit <p>Vorzeitigkeit</p> <p>Nachzeitigkeit</p> <p>Mit Präpositionalausdrücken</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wegen Krankheit bleibt er heute zu Hause. Auf Wunsch seiner Eltern studierte er Medizin. ▪ Es ist so angenehm, sonntags lange schlafen zu können. ▪ Ich hoffe, dass ich dich bald wieder sehe. Ich weiß nicht, warum du kein Selbstvertrauen hast. Ich habe vor, mein Auto zu verkaufen. ▪ Als er 5 Jahre alt war, konnte er schon lesen. Jedes Mal, wenn ich in Berlin war, besuchte ich meine Verwandten. Während ich lerne, bereitet Mutti das Abendessen zu. Solange es regnet, bleiben wir zu Hause. Er spielte Fußball, bis es dunkel wurde. Seit er einen Unfall hatte, setzt er sich nicht ans Steuer. <p>Nachdem / Sobald / Als wir in Rom angekommen waren, kauften wir uns einen Stadtplan.</p> <p>Bevor er sich an den Tisch setzt, wäscht er sich die Hände.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mit 5 Jahren konnte er schon lesen. Während der Fahrt las er Zeitungen. Beim Frühstück hörte er Musik. Er tanzte bis in die Nacht. Seit seinem Unfall setzt er sich nicht mehr ans Steuer. Nach der Ankunft in Wien fuhr er sofort zum Hotel. Vor dem Essen wäscht er sich die Hände.
--	--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konditionalsätze (Indikativ / Konjunktiv) Mit Präpositionalausdrücken ▪ Finalsatz: Mit Präpositionalausdrücken ▪ Relativsatz ▪ Konsekutivsatz ▪ Konzessivsatz 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wenn du Lust hast, gehen wir spazieren. Falls du Geld brauchst, such dir einen besseren Job. Zieh dich bitte warm an, sonst erkältest du dich. Wenn er das Buch gelesen hätte, könnte er den Inhalt erzählen. Sollte es am Nachmittag regnen, so bleiben wir zu Hause. ▪ Bei schönem Wetter machen wir einen Ausflug. ▪ Er trinkt eine Tasse Tee, um sich zu beruhigen / damit er sich beruhigt. Die Eltern tun alles, damit ihr Sohn eine sichere Zukunft hat. ▪ Zur Beruhigung trinkt er eine Tasse Tee. ▪ Peter sucht eine Partnerin, die Sinn für Humor hat. Das Auto, mit dem wir nach Wien gefahren sind, gehört meinem Freund. Der Experte, dessen Name mir entfallen ist, erzählte über neue Heilmethoden. Das Schönste, was ich erlebt habe, war die Hochzeit meiner Schwester. Er hat meinen Geburtstag vergessen, was mich ärgerte. ▪ Er ist heute so schlecht gelaunt, dass er keinen sehen will. Er hat im Lotto gewonnen, so dass er jetzt seine Träume verwirklichen kann. ▪ Obwohl er Sport treiben sollte, hockt er schon wieder zu Hause herum.
--	--	--	---

		<p>Mit Präpositionalausdrücken</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergleichssätze ▪ Fragesätze als Nebensätze 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Trotz seiner guten Noten hat er keinen Studienplatz bekommen. ▪ Je später es wurde, desto fröhlicher wurden die Gäste. ▪ Wir wissen noch nicht, wann wir zurückkommen. Können sie mir bitte sagen, ob das Zimmer eine Klimaanlage hat?
<p>A mondat. A szöveg. Szövegkohéziós elemek</p>			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nomen: Genus semantische und morphologische Gesichtspunkte ▪ Nomen: Numerus ▪ Nomen: Wortbildung Zusammensetzung Nominalisierung Ableitung ▪ Adjektiv / Partizip als Nomen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ der Mann, die Frau der Sommer, der VW, der Norden, ... ▪ die Zeitung, das Würstchen, der Schmetterling, ... ▪ der Geist, die Geister, ... die Leute (Pl.) das Obst (Sg.) die Mutter, die Mütter, die Müttern ▪ der Kartoffelsalat fliegen – der Flug essen – das Essen erleben – das Erlebnis ▪ viel Schönes ein Alter der Reisende

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ (Verben / Pronomen / Adjektive / Zahlwörter / Adverbien / Konjunktionen: s. oben) ▪ Kongruenz Subjekt – Prädikat Kasus-Numerus-Genus Pronomen + Substantiv / Bezugswort ▪ Satzklammer ▪ Mittelfeld Wortfolge im Satz 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er besucht schon 6 Jahre die Universität. Wir machen am Wochenende einen Ausflug. Die Tulpe blüht. Die Tulpen blühen. Ich freue mich über das Geschenk. Die Frau steht vor dem Spiegel. Den Preis dieses großen Tisches finde ich günstig. Ich habe ein Buch. Mein Buch ... Er ist mein Freund. Das ist die Frau, von der ich dir erzählte. Man kann nie wissen, was einen erwartet. ▪ Ich bin heute besonders müde. Ich kaufe für die Party ein. Wir können morgen nicht ins Kino gehen. Wir sind gestern aus Paris nach Hause gekommen. Das Buch wurde in 15 Sprachen übersetzt. In der Studie kamen eine Menge Probleme zum Vorschein. ▪ Wir sind nach einer Wartezeit von drei Stunden müde nach Tokio abgeflogen. Er ist gestern wegen Erkältung zu Hause geblieben. Er gab seinem Freund das Buch. / Er gab es ihm. / Er gab es
--	--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Satztypen Aussagesatz Fragesatz Befehlssatz ▪ Negation ▪ Hauptsatzverbindende Konjunktionen (s. oben) ▪ Nebensatz (s. oben) ▪ Bestimmter und unbestimmter Artikel 	<p>seinem Freund. / Er gab ihm das Buch. Er fliegt heute nach London. Heute fliegt er nach London.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Peter sieht heute Abend zu Hause fern. Wer sieht heute Abend fern? Sieht Peter heute Abend fern? Zieh dich bitte warm an! ▪ Bist du müde? – Nein. / Nein, ich bin nicht müde. Er kommt heute nicht. Er kauft heute nicht ein. Er geht heute nicht zur Schule. Er spielt an diesem Wochenende nicht Fußball. Er studiert nicht mehr, er arbeitet schon. Er arbeitet noch nicht, er studiert. ▪ Er fährt nicht nach London, sondern nach Paris. Er kauft heute kein Brot. Wir haben leider keinen Salat mehr. Ich habe noch kein Auto. Ich war noch nie in Griechenland. Ich habe vom Film nichts verstanden. ▪ Da kommt ein Mann mit einem Kind in seinem Arm. Das Kind schläft.
--	--	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tempus (zeitliche Abfolge; s. oben) Pronomen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personalpronomen ▪ Demonstrativpronomen ▪ Indefinitpronomen ▪ Das Pronomen „das“ ▪ Das Pronomen „es“ ▪ Adverbien ▪ Synonyme ▪ Leerstellen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Als der Sturm begann, waren wir schon zu Hause angekommen. ▪ Mein Onkel ist schon Rentner, aber er ist noch sehr aktiv. ▪ Wie findest du den Tisch da? Den Finde ich ganz modern. ▪ In der Tüte gab es noch Bonbons. Ich habe mir eins / welche genommen. ▪ Er hat mir mein Leibgericht zubereitet. Das war wirklich nett von ihm. ▪ Ich habe gestern das Ticket gekauft. Es war nicht teuer. Es ist sehr nett von meinem Freund, mein Leibgericht zuzubereiten. Mein Freund ist fit, ich bin es leider nicht. ▪ Worüber sprecht ihr? / Sprecht ihr über den Film? – Ja, wir sprechen darüber. Mit wem fährst du nach Berlin? / Fährst du mit Peter nach Berlin? – Ja, ich fahre mit ihm. ▪ Ich wollte den Computer hochfahren, aber das Gerät machte nichts. ▪ Paris gefällt mir sehr gut. Madrid nicht so sehr. Ich spreche ganz gut Italienisch. – Ich nicht. / Ich auch.
--	--	---	---

III. Az Európai Tanács nyelvi szintleírásai

Nyelvi szintleírások magyarázata az Európa Tanács idegen nyelv oktatásra vonatkozó ajánlásai alapján*	
C2	Minden hallott vagy olvasott szöveget könnyedén megért. A különböző beszélt vagy írott forrásokból származó információkat össze tudja foglalni, összefüggően tudja felidézni az érveket és a beszámolókat. Spontán módon ki tudja fejezni magát, teljesen összefüggően és pontosan, a jelentések kisebb árnyalatai között is különbséget tud tenni, még a bonyolultabb helyzetekben is.
C1	Meg tud érteni különböző fajtájú igényesebb és hosszabb szövegeket, és a rejtett jelentéstartalmakat is érzékeli. Folyamatosan és spontán módon tudja kifejezni magát, anélkül hogy túl sokszor kényszerülne arra, hogy keresse a kifejezéseket. A nyelvet rugalmasan és hatékonyan tudja használni társadalmi, továbbá a tanuláshoz és a munkához kapcsolódó célokra. Világos, jól szerkesztett, részletes szöveget tud alkotni összetettebb témában is, eközben megbízhatóan használja a szövegszerkesztési mintákat, szövegösszekötő elemeket.
B2	Meg tudja érteni az összetettebb konkrét vagy elvont témájú szövegek fő gondolatmenetét, beleértve ebbe a szakterületének megfelelő szakmai beszélgetéseket is. Olyan szintű normális interakcióra képes anyanyelvű beszélővel, folyamatosan és spontán módon, hogy az egyik félnek sem megterhelő. Világos, részletes szöveget tud alkotni különböző témákról, és képes kifejezni a véleményét valamilyen témáról úgy, hogy részletezni tudja a különböző lehetőségekből adódó előnyöket és hátrányokat.
B1	Megérti a fontosabb információkat a világos, standard szövegekben, amelyek ismert témáról szólnak, és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola és a szabadidő stb. terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, folyamatos szöveget tud alkotni olyan témában, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Le tudja írni a tapasztalatait és különböző eseményeket, álmokat, reményeket és ambíciókat, továbbá vázlatosan meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.
A2	Megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.
A1	Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hogy hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.
*	<i>Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment. A Common European Framework of Reference (1996). Strasbourg, Council of Europe, 131. p.</i>